

Міністерство освіти і науки України
Одеський державний екологічний університет

І.Д. Лосва

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Напрямок підготовки
«Екологія, охорона навколишнього природного середовища та
збалансоване природокористування»

Одеса - 2015

ББК 28.081
УДК 504.064.4
Л 68

Друкується за рішенням Вченої ради Одеського державного екологічного університету (протокол № від 2015 р.)

Рецензент: к.геогр.н., доц. Владимирова О.Г.

І.Д. Лоева Конспект лекцій з дисципліни «Правові засади екологічного контролю». – Одеса, ОДЕКУ, 2015. – 138 с.

Конспект лекцій призначається для підготовки студентів що навчаються за напрямом підготовки 6.040106 “Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

У конспекті розглядаються питання щодо умов створення Державної екологічної інспекції України, права та обов’язки державної екологічної інспекції, порядок планування та організації державного екологічного контролю, правові аспекти діяльності громадських інспекторів з охорони природи, міри відповідальності за порушення природоохоронного законодавства України.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНСПЕКЦІЇ.....	5
1.1 Головні проблеми охорони природи і природокористування.....	5
1.2 Правові підстави створення державної екологічної інспекції України (ДЕІ). Структура та статус ДЕІ	7
1.3 Завдання, функціональні обов'язки та права ДЕІ.....	12
1.4 Мета і основні принципи державного екологічного контролю	23
1.5 Види перевірок, організація і порядок здійснення державного екологічного контролю	26
1.6 Громадський екологічний контроль: права та обов'язки.....	36
2. ЗАХОДИ ВПЛИВУ ДО ПОРУШИКІВ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	41
2.1 Адміністративні заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства.....	41
2.2 Дисциплінарні заходи впливу. Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування.....	47
2.3 Обмеження або припинення будівництва або виробничої діяльності.....	49
2.4 Матеріальна відповідальність за шкоду завдану екологічними правопорушеннями.....	51
2.5 Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення.....	54
ЛІТЕРАТУРА.....	59
ДОДАТКИ.....	61

ПЕРЕДМОВА

Відповідно до ст.20 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища” [1] здійснення державного контролю за додержанням вимог природоохоронного законодавства покладено на головний орган у системі центральних органів виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, екологічної безпеки, поводження з відходами тощо.

Усвідомлюючи відповідальність за стан екологічної безпеки держави, одним із шляхів забезпечення якої є державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства, Мінприроди особливу увагу приділяє системі контролю за виконанням законів, стандартів, норм та правил у сфері охорони довкілля.

Право здійснення державного контролю в сфері охорони довкілля та раціонального природокористування надане також іншим центральним органам виконавчої влади – Мінагрополітики, Держкомлісгоспові, Держводгоспові, Держземагентству тощо.

В системі Мінприроди функції державного контролю покладені на Державну екологічну інспекцію – центральний орган виконавчої влади, а також екологічні інспекції в Автономній Республіці Крим, Державні екологічні інспекції в областях, містах Києві та Севастополі, які є територіальними підрозділами Державної екологічної інспекції та ще три територіальних підрозділів – морські інспекції – Державна екологічна інспекція Азовського моря, Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція та Державна екологічна інспекція з охорони довкілля Північно-Західного регіону Чорного моря.

На Державну екологічну інспекцію покладається координація діяльності територіальних підрозділів з питань здійснення державного контролю.

Слід відзначити що забезпечення екологічної безпеки країни можливо лише при умові створення природоохоронній системи в основі якої буде:

- жорсткий державний екологічний контроль;
- достовірна оцінка стану навколишнього природного середовища;
- оперативне реагування і адекватні заходи щодо попередження шкоди навколишньому природному середовищу від аварійних ситуацій;
- регулювання природокористування через ліцензування;
- найбільш повне усунення негативного впливу від господарської діяльності, встановлення лімітів їх впливу і стягнення платежів для компенсації впливу (виконання природоохоронних заходів);
- розробка екологічних заходів і програм, спрямованих на покращення екологічної ситуації.

1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНСПЕКЦІЇ

1.1 Головні проблеми охорони природи і природокористування

Екологічна обстановка в Україні, не дивлячись на виконання ряду природоохоронних заходів, залишається надзвичайно складною. Таке положення склалося внаслідок волюнтаристського підходу до розміщення і нарощування промислових потужностей без врахування екологічних можливостей регіонів, повільного впровадження новітніх промислових технологій, що зумовило надзвичайно велике техногенне навантаження на навколишнє природне середовище, призвело до порушення екологічної рівноваги, істотної зміни середовища проживання, росту захворюваності населення, негативних змін флори і фауни, втрати якості земельних ресурсів і ландшафтного різноманіття.

На території України зосереджені потужні гіганти металургії, енергетики, хімії, гірничорудної та вугільної промисловості, машинобудування та інші. Упродовж десятиліть не приділялось належної уваги підвищенню технічного рівня та екологічної безпеки виробництва. Основні фонди в металургійній та хімічній промисловості зношені на 60—80 відсотків, внаслідок чого часто трапляються аварії, що призводить до аварійних викидів і скидів шкідливих речовин в навколишнє середовище. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення будівництва природоохоронних об'єктів і споруд здійснювалось і продовжує здійснюватись по залишковому принципу.

Сукупність екологічних і соціальних факторів призвели до вимирання нації, оскільки з 1990 року смертність в Україні перевищує народжуваність.

Розпочата ще в 1988 році реорганізація відомчих систем управління і контролю в галузі охорони і раціонального використання природних ресурсів в загальнодержавну, яка не була достатньо підкріплена державою законодавчо, матеріально-технічними ресурсами, фінансами та організаційно, на фоні глибокої економічної кризи в Україні призвела до прискорення процесів деградації і виснаження природних ресурсів в Україні.

Основні екологічні проблеми України

1. Знешкодження непридатних засобів захисту рослин.
2. Розміщення, знешкодження та утилізація твердих побутових відходів.
3. Забруднення поверхневих водних об'єктів стічними водами підприємств, зливовими водами.
4. Забруднення і виснаження підземних вод.
5. Відсутність винесення в натуру водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

6. Земельні ресурси – забруднення, засмічення, самозахвати, неправомірне виділення земельних ділянок органами місцевого самоврядування, ерозія ґрунтів, висока ступінь розорюваності земель.
7. Підтоплення земель, особливо у південних областях України.
8. Масові вирубування дерев в лісах, зелених насаджень в населених пунктах, придорожніх захисних смуг тощо.
9. Браконьєрство на морях, внутрішніх водоймах, в лісах України.
10. Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств, автотранспортом, у тому числі парниковими газами.
11. Організація та утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду не відповідає сучасним вимогам.
12. Повільне створення екологічної мережі України.
13. Намагання ввезення в Україну небезпечних речовин та відходів.
14. Незадовільний стан радіаційної безпеки, поводження з радіоактивними відходами
15. Наявність на території України значної кількості непридатних до застосування добрив і хімічних засобів захисту рослин.
16. Використання у виробництві і побуту озоноруйнуючих речовин.
17. Погіршення стану морської екосистеми (води, донних відкладів, гідробіологічних ресурсів)

Контрольні запитання

1. Які головні причини незадовільного екологічного стану в Україні?
2. В чому полягають наслідки незадовільного екологічного стану України?
3. Які головні екологічні проблеми в Україні?
4. У чому полягає екологічна проблема поводження з відходами?
5. Які екологічні проблеми природних ресурсів – атмосферного повітря, поверхових і підземних вод, надр, земельних ресурсів, тваринного і рослинного світу?
6. Який відсоток природно-заповідних територій в Україні?
7. Шляхи вирішення екологічних проблем.

1.2 Правові підстави створення державної екологічної інспекції України (ДЕІ). Структура та статус ДЕІ

Чорнобильська аварія, побудова потенційно екологічно небезпечних об'єктів (наприклад, Одеський припортовий завод, прийняття Радянською владою рішення щодо будівництва в районі Тилігульського лиману заводу з виробництва хімічних добрив та інш.) , а також політична ситуація в СРСР надало підставу УРСР прийняти низку документів щодо забезпечення життєдіяльності на території республіки. Це насамперед «Декларація про державний суверенітет України», 1990 р. Розділ X «Екологічна безпека» встановлює:

- *УРСР самостійно встановлює порядок організації охорони природи на території республіки та порядок використання природних ресурсів.*
- *УРСР має свою національну комісію радіаційного захисту населення.*
- *УРСР має право заборонити будівництво та припинити функціонування будь-яких підприємств, установ, організацій та інших об'єктів, які спричиняють загрозу екологічній безпеці.*
- *УРСР дбає про екологічну безпеку громадян, про генофонд народу, його молодого покоління.*
- *УРСР має право на відшкодування збитків, заподіяних екології України діями союзних органів.*

У цьому ж році УРСР приймає Закон «Про економічну самостійність України» у якому ст.10 «Охорона навколишнього природного середовища і раціональне природокористування» встановлює:

- *УРСР самостійно регулює відносини природокористування та охорони навколишнього природного середовища в межах своєї території.*
- *Республіканські та місцеві державні органи відповідно до законодавства УРСР визначають норми екологічної безпеки, ліміти і нормативи природокористування, податки за природні ресурси та санкції за шкоду, заподіяну навколишньому середовищу, здійснюють, виходячи з екологічних показників, видачу дозволів і накладання заборони на діяльність підприємств, установ, організацій.*

УРСР 26.06.1991 року приймає Закон «Про охорону навколишнього природного середовища» [1], який є дійсним з відповідними змінами на теперішній час, як базовий Закон щодо екологічної політики України. Стаття 20 встановлює компетенцію спеціально уповноважених органів державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів. Спеціально уповноваженим органом державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів є Мінприроди

України. Згідно із ст. 20 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» до компетенції Мінприроди і його органів на місцях у тому числі належить:

А) здійснення комплексного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, проведення єдиної науково-технічної політики з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів, координація діяльності міністерств, відомств, підприємств, установ та організацій в цій галузі;

Б) державний контроль за використанням і охороною земель, надр, поверхневих і підземних вод, атмосферного повітря, лісів та іншої рослинності, тваринного світу, морського середовища та природних ресурсів територіальних вод, континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, а також за дотриманням норм екологічної безпеки .

Держава в своїй екологічній політиці повинна передбачити основні функції, які повинні бути спрямовані на забезпечення національної безпеки держави в цілому. Це:

- розробка й прийняття основних екологічних законів, норм і правил;
- упровадження економічного механізму природокористування;
- нормування антропогенного навантаження;
- створення системи ефективного державного контролю за дотриманням екологічних законів, норм і правил;
- створення системи покарань за екологічні правопорушення і системи стимулювання здійснення природоохоронної діяльності;
- забезпечення екологічного виховання, відповідної освіти і підготовка фахівців екологічного напрямку.

Створення екологічної інспекції в системі Мінприроди України припадає на 1993 рік. З 1 січня 1993 року в структуру Мінприроди введена Головна екологічна інспекція, яка крім здійснення інспекційних перевірок щодо дотримання природоохоронного законодавства суб'єктами господарчої діяльності почала займатися розробкою законодавчої і нормативно-правової бази щодо здійснення державного екологічного контролю.

Державна екологічна інспекція України (ДЕІ) була створена Постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.1993р. №641 «Про створення Державної екологічної інспекції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України» Державна екологічна інспекція була створена при Міністерстві охорони навколишнього природного середовища у складі [2] :

- Головна екологічна інспекція Мінприроди України (Головекоінспекція);
- Інспекція з охорони Чорного моря
- Інспекція з охорони Азовського моря;
- Екологічна інспекція АР Крим;
- Екологічна інспекція м. Київ;
- Екологічна інспекція м. Севастополь;

- Екологічні інспекції у складі обласних управлінь з охорони природи.

Всі інспекції цією постановою були визначені як спеціальні підрозділи Мінприроди з правом носити форму встановленого зразку та вогнепальної зброї.

12 листопада 1993 року Постановою КМУ № 925 було затверджено «Положення про Державну екологічну інспекцію Міністерства охорони навколишнього природного середовища України».

У зв'язку з ліквідуванням 15 грудня 1994 року Мінприроди України і створення на його базі Мінекобезпеки, були внесені зміни і в систему Державної екологічної інспекції – на її базі створена Державна екологічна інспекція Мінекобезпеки України з додатковими функціями по здійсненню радіаційного контролю, а також екологічному контролю на державному кордоні України. Положення про цю інспекцію затверджено постановою КМУ №244 від 2.03.1998р.

Після створення на базі Мінекобезпеки України та ряду інших центральних органів виконавчої влади Мінекоресурсів України, Державна екологічна інспекція як система була ліквідована, а на її базі створена Державна екологічна інспекція Мінекоресурсів України. У 2001 році Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2001р. №1520 було затверджено нове Положення про Державну екологічну інспекцію. Згідно з цим Положенням Державна екологічна інспекція стає урядовим органом державного управління, який діє у складі Мінекоресурсів і йому підпорядковується. Тобто Держекоінспекція стає самостійною юридичною особою, з відповідними печатками.

Постановою КМУ від 10.06.2004р. №770 затверджена нова редакція Положення про Державну екологічну інспекцію. Здійснення також реорганізація морських інспекцій. Наказом Мінприроди від 05.07.2004 №264 замість інспекції з охорони Чорного моря створено Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція і Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря. Наказом Мінприроди України від 15.03.2007 № 101 екологічні інспекції виведено з складу обласних управлінь охорони природи і створені обласні екологічні інспекції як юридичні особи.

На теперішній час остання редакція Положення про державну екологічну інспекцію України затверджено Указом Президента України від 13.04.2011р. №454/2011 [3]. Згідно цього Положення ДЕІ стає центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України.

На сьогоднішній день Постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.2011 року № 995 [4] утворено як юридичні особи публічного права такі територіальні органи Державної екологічної інспекції:

- Державна екологічна інспекція в Автономній Республіці Крим;
- Державна екологічна інспекція у Вінницькій області;

Державна екологічна інспекція у Волинській області;
 Державна екологічна інспекція у Дніпропетровській області;
 Державна екологічна інспекція у Донецькій області;
 Державна екологічна інспекція у Житомирській області;
 Державна екологічна інспекція у Закарпатській області;
 Державна екологічна інспекція у Запорізькій області;
 Державна екологічна інспекція у Івано-Франківській області;
 Державна екологічна інспекція у Київській області;
 Державна екологічна інспекція у Кіровоградській області;
 Державна екологічна інспекція у Луганській області;
 Державна екологічна інспекція у Львівській області;
 Державна екологічна інспекція у Миколаївській області;
 Державна екологічна інспекція у Одеській області;
 Державна екологічна інспекція у Полтавській області;
 Державна екологічна інспекція у Рівненській області;
 Державна екологічна інспекція у Сумській області;
 Державна екологічна інспекція у Тернопільській області;
 Державна екологічна інспекція у Харківській області;
 Державна екологічна інспекція у Херсонській області;
 Державна екологічна інспекція у Хмельницькій області;
 Державна екологічна інспекція у Черкаській області;
 Державна екологічна інспекція у Чернівецькій області;
 Державна екологічна інспекція у Чернігівській області;
 Державна екологічна інспекція у м. Києві;
 Державна екологічна інспекція у м. Севастополі;
 Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція;
 Державна Азовська морська екологічна інспекція;
 Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря.

Хронологія розвитку державної екологічної інспекції України

1. 1991р. – створення Міністерство охорони навколишнього природного середовища України (Мінприроди України);
2. 1992р. – наказом Мінприроди в складі міністерства створена з 01.01 1993 р Головна екологічна інспекція як орган виконавчої влади;
3. 1993р. – постановою КМУ від 13.08.1993р. №641 створена Державна екологічна інспекція Міністерства охорони навколишнього природного середовища України;
4. 1993р. – постановою КМУ від 12.11.1993р. №925 затверджено Положення про Державну екологічну інспекцію. ДЕІ є органом виконавчої влади;

5. 2001р. – постановою КМУ від 17.11.2001р. №1520 затверджено нове Положення про Державну екологічну інспекцію. ДЕІ становиться урядовим органом державного управління.

6. 2004р. - постановою КМУ від 10.06.2004р. №770 затверджена нова редакція Положення про Державну екологічну інспекцію.

Наказом Мінприроди від 05.07.2004 №264 замість інспекції з охорони Чорного моря створено Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція і Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря.

7. 2007 р. - наказом Мінприроди України від 15.03.2007 № 101 екологічні інспекції виведено з складу обласних управлінь охорони природи і створені обласні екологічні інспекції як юридичні особи.

8. 2011 р.- Указом Президента України від 13.04.2011р. №454/2011. Затверджена нова редакція «Положення про державну екологічну інспекцію України», згідно якого ДЕІ знову віднесена до центрального органу виконавчої влади.

9. 2011 р. Постановою КМУ від 14.09.2011 № 995 утворено 30 територіальних органів ДЕІ як юридичні особи публічного права.

Контрольні запитання

1. Які головні напрямки екологічної політики України?
2. На виконання якого закону створена Державна екологічна інспекція України?
3. Коли і яким документом створена Державна екологічна інспекція України?
4. У якому складі була створена Державна екологічна інспекція України?
5. Коли і яким документом було затверджено перше Положення про Державну екологічну інспекцію України?
6. Який статус був наданий Державній екологічній інспекції України при її створенні?
7. У якому році Державній екологічній інспекції України був наданий статус урядового органу державного управління?
8. У якому році екологічні інспекції областей отримали статус юридичної особи?
9. Яким документом і коли затверджено Положення про Державну екологічну інспекцію України, яке дійсне на теперішній час?
10. Які територіальні органи Державної екологічної інспекції України діють на теперішній час?

1.3 Завдання, функціональні обов'язки та права ДЕІ

На сьогоднішній день Державна екологічна інспекція здійснює свої повноваження на підставі Положення, яке затверджено Указом Президента України від 13.04.2011 року №454/2011 [3].

Згідно з цим Положенням Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України (Додаток А).

Держекоінспекція України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Основними завданнями Держекоінспекції є:

- надання Міністрові пропозицій щодо формування державної політики з здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

- реалізація державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів; додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

- за екологічною та радіаційною безпекою (у тому числі у пунктах пропуску через державний кордон і в зоні діяльності митниць призначення та відправлення) під час імпорту, експорту та транзиту вантажів і транспортних засобів;

- біологічною і генетичною безпекою щодо біологічних об'єктів природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів (ГМО) у відкритій системі;

- поводженням з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами) і небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами;

- інші завдання, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

Державна екологічна інспекція України відповідно до покладених завдань:

- 1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та

подає їх Міністрові для погодження і внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України;

2) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами – нерезидентами вимог:

а) *законодавства про екологічну та радіаційну безпеку:*

у процесі проведення наукових, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, впровадження у виробництво відкриттів, винаходів, використання нової техніки, устаткування, технологій і систем, що імпортуються;

на військових (у тому числі іноземних держав у місцях їх базування на території України) і оборонних об'єктах, об'єктах органів Міністерства внутрішніх справ України, Державної пенітенціарної служби України, Служби безпеки України та Адміністрації Державної прикордонної служби України у місцях їх постійної дислокації, а також під час передислокації військ і військової техніки з використанням автомобільних, повітряних, залізничних та плавучих транспортних засобів, проведення військових навчань, маневрів;

на пунктах пропуску через державний кордон і в зоні діяльності митниць призначення та відправлення під час імпорту, експорту та транзиту вантажів і транспортних засобів;

під час здійснення діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

під час здійснення операцій із металобрухтом, проведення екологічного контролю експортних партій брухту чорних та кольорових металів;

щодо додержання вимог висновків державної екологічної експертизи;

б) *законодавства про використання та охорону земель щодо:*

консервації деградованих і малопродуктивних земель;

збереження водно-болотних угідь;

виконання екологічних вимог при наданні у власність і користування, в тому числі в оренду, земельних ділянок;

здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними речовинами, відходами, стічними водами;

додержання режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, а також територій, що підлягають особливій охороні;

додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель;

встановлення та використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також щодо додержання режиму використання їх територій;

ведення будівельних, днопоглиблювальних робіт, видобування піску і гравію, прокладення кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду;

в) законодавства про охорону і раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів щодо:

реалізації державних, цільових, міждержавних та регіональних програм з оздоровлення, використання і охорони вод, відтворення водних ресурсів;

наявності та дотримання умов виданих дозволів, установлених нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин, лімітів забору і використання води та скидання забруднюючих речовин;

права державної власності на води;

дотримання правил ведення водокористувачами первинного обліку кількості вод, що забираються із водних об'єктів і скидаються до них, та визначення якості води;

дотримання встановленого режиму господарської діяльності у зонах санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання, водоохоронних зонах, прибережних захисних смугах, смугах відведення та берегових смугах водних шляхів;

здійснення водокористувачами заходів із запобігання забрудненню водних об'єктів стічними (дошовими, сніговими) водами, що відводяться з їх території;

виконання заходів з економного використання водних ресурсів;

використання вод (водних об'єктів) відповідно до цілей та умов їх надання;

здійснення погоджених у встановленому порядку технологічних, лісомеліоративних, гідротехнічних та інших заходів щодо охорони вод від вичерпання, поліпшення їх стану, а також припинення скидання забруднених зворотних вод (стічні, шахтні, кар'єрні, дренажні води), баластних та лляльних вод;

здійснення робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води;

дотримання екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію підприємств, споруд, інших об'єктів;

виконання заходів, пов'язаних із попередженням шкідливої дії води і ліквідацією її наслідків;

дотримання регламентів скидання промислових забруднених стічних чи шахтних, кар'єрних, рудникових вод з накопичувачів, норм і правил експлуатації технологічних водойм (ставки – охолоджувачі теплових і атомних станцій, рибоводні ставки, ставки-відстійники та інші);

якості та кількості скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин;

використання, відтворення і охорони морського середовища і природних ресурсів внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної

(морської) економічної зони України та континентального шельфу України, додержання норм екологічної безпеки;

проведення навантажувально-розвантажувальних операцій у портах, портових пунктах та на рейдах;

дотримання суднами, кораблями та іншими плавучими засобами міжнародних конвенцій про запобігання забрудненню морського середовища;

обсягів використання водних ресурсів, їх обліку й достовірності звітних даних про обсяги використаної води;

г) *законодавства про охорону атмосферного повітря щодо:*

виконання запланованих і затверджених загальнодержавних, галузевих або регіональних природоохоронних програм;

наявності та додержання дозволів на викиди забруднюючих речовин;

забезпечення безперебійної ефективної роботи і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

дотримання нормативів у галузі охорони атмосферного повітря;

дотримання екологічних показників нафтопродуктів (бензину автомобільного та дизельного палива), які реалізуються шляхом оптової та роздрібної торгівлі суб'єктами господарювання;

порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ у господарських цілях;

надання своєчасної, повної та достовірної інформації про стан атмосферного повітря, визначення видів і обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря;

д) *законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів щодо:*

законності вирубки, ушкодження дерев і чагарників, знищення або ушкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розплідниках і на плантаціях, а також молодняку природного походження й самосівів на площах, призначених під лісовідновлення;

раціонального та невиснажливого використання лісових ресурсів;

добування, здійснення побічного та супутнього спеціального лісокористування;

виконання комплексу необхідних заходів захисту для забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу, застосування пестицидів і агрохімікатів у лісовому господарстві й лісах;

використання полезахисних лісосмуг, водоохоронних і захисних лісових насаджень;

заготовки деревини відповідно до затвердженого лісосічного фонду, в тому числі розрахункової лісосіки;

недопущення експлуатації нових і реконструйованих підприємств, цехів, агрегатів, транспортних шляхів, магістральних трубопроводів, комунальних і

інших об'єктів, не забезпечених обладнанням, що запобігає шкідливому впливу на стан і відтворення лісів;

збереження корисної для лісу фауни;

е) законодавства щодо охорони, утримання і використання зелених насаджень;

є) законодавства про використання, охорону і відтворення рослинного світу;

ж) законодавства про охорону, раціональне використання та відтворення тваринного світу щодо:

використання об'єктів тваринного світу;

регулювання чисельності диких тварин;

використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин, занесених до Червоної книги України;

охорони тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України;

охорони середовища перебування, шляхів міграції, переселення, акліматизації і схрещування диких тварин;

ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу;

захисту диких тварин від жорстокого поводження;

дотримання права державної власності на тваринний світ;

з) законодавства щодо дотримання правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних, ботанічних колекцій і торгівлі ними;

и) законодавства під час ведення мисливського господарства та полювання;

і) законодавства про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження й використання екологічної мережі;

ї) законодавства про додержання режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

й) законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших водних живих ресурсів щодо:

зариблення, здійснення контрольного вилову, акліматизації, рибориства, утримання і відтворення у неволі чи напіввільних умовах з комерційною та іншими цілями;

меліоративного вилову малоцінних і хижих видів риб, шкідливих водних організмів;

достовірності звітних даних про обсяги використання рибних та інших водних живих ресурсів;

охорони, використання, відтворення риби та інших водних живих ресурсів у виключній (морській) економічній зоні України;

дотримання міжнародних договорів України в галузі регулювання риболовства;

штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах;

порядку та умов здійснення промислового, любительського, спортивного, наукового рибальства на водних об'єктах України;

забезпечення рибозахисними обладнаннями водозабірних споруд;

проведення рибозахисних заходів на водозабірних та інженерних спорудах меліоративних систем та вивчення технічного стану рибозахисного обладнання;

к) законодавства у сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію;

л) законодавства щодо дотримання вимог реєстрації в суднових документах операцій зі шкідливими речовинами та сумішами;

м) законодавства про поводження з відходами щодо:

дотримання вимог виданих дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

дотримання вимог виданих лімітів на утворення та розміщення відходів;

складання і ведення реєстру об'єктів утворення відходів та реєстру місць видалення відходів;

перевезення небезпечних відходів територією України та транскордонних перевезень відходів;

збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення, захоронення відходів;

ведення первинного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, подання відповідної статистичної звітності в установленому порядку та паспортизації таких відходів;

виконання вимог нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, при виробництві продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням;

недопущення змішування та захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія;

дотримання правил і режиму експлуатації установок, виробництв з оброблення та утилізації відходів;

дотримання правил зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації, захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин, небезпечних речовин;

додержання вимог екологічної безпеки при транспортуванні, зберіганні, використанні, знешкодженні й похованні хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних речовин і відходів;

своєчасності й повноти виконання заходів щодо захисту земель від засмічення відходами;

н) законодавства щодо наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов;

о) Конвенції з міжнародної торгівлі вимираючими видами дикої фауни і флори CITES у пунктах пропуску через державний кордон України та в зоні діяльності митниць призначення та відправлення;

3) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом;

4) подає Міністрові пропозиції щодо: видачі, зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів, а також установлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища;

5) надає центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписи щодо зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів, ліцензій на проведення землевпорядних та землеоціночних робіт, а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища;

6) вносить у встановленому порядку центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування вимоги щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання, відтворення та охорони природних ресурсів;

7) призначає громадських інспекторів з охорони довкілля та видає їм посвідчення, організовує їх роботу, надає їм методичну та практичну допомогу, вживає заходів до усунення виявлених недоліків і порушень в їх діяльності;

8) забезпечує інформування громадськості про реалізацію державної політики у відповідній сфері;

9) утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Держекоінспекції України,

затверджує їх положення (статути), в установленому порядку призначає на посади та звільняє з посад їх керівників, формує кадровий резерв на посади керівників таких підприємств, установ та організацій;

10) виконує у межах повноважень інші функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління;

11) формує державне замовлення на підготовку фахівців у відповідній сфері;

Держекоінспекція України з метою організації своєї діяльності:

1) забезпечує в межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням в апараті Держекоінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління;

2) здійснює в установленому порядку добір кадрів в апарат Держекоінспекції України та на керівні посади в її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, формує в установленому порядку кадровий резерв на відповідні посади, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та працівників апарату Держекоінспекції України, її територіальних органів;

3) контролює діяльність територіальних органів Держекоінспекції України;

4) організовує планово-фінансову роботу в апараті Держекоінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів;

5) організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних із діяльністю Держекоінспекції України, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління;

6) реалізовує у межах своїх повноважень державну політику у сфері охорони державної таємниці та інформації з обмеженим доступом, що є власністю держави, здійснює в установленому порядку контроль за станом охорони та збереження такої інформації в Держекоінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління;

7) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;

8) організовує ведення діловодства та архіву в апараті Держекоінспекції України відповідно до встановлених правил;

9) організовує у межах своїх повноважень наукову, науково-технічну, інвестиційну, інформаційну, видавничу діяльність, сприяє створенню і впровадженню сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних мереж.

Держекоінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право:

1) залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади;

2) одержувати інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб;

3) скликати наради, створювати комісії та робочі групи;

4) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, в тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

5) проводити перевірки з питань, що належать до її компетенції, видавати за їх результатами обов'язкові для виконання приписи, розпорядження;

6) зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити їх огляд, огляд знарядь добування об'єктів рослинного та тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів) в місцях їх добування, зберігання, перероблення та реалізації;

7) оглядати в пунктах пропуску через державний кордон, на митницях призначення та відправлення всі види автомобільних транспортних засобів у порядку, визначеному законодавством, з метою виявлення екологічно небезпечних і заборонених до вивезення з України та ввезення в Україну вантажів;

8) перевіряти документи на право спеціального використання природних ресурсів (дозволи, ліцензії, сертифікати, висновки, рішення, ліміти, квоти, погодження, свідоцтва);

9) виконувати відбір проб та інструментально-лабораторні вимірювання показників складу і властивостей викидів стаціонарних та пересувних джерел забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, вод льяльних, баластних, зворотних, поверхневих та морських, вимірювання показників складу та властивостей підземних вод у пробах із спостережувальних свердловин на об'єктах, що обстежуються, та вимірювання екологічних показників нафтопродуктів (бензину автомобільного та дизельного палива), які реалізуються шляхом оптової та роздрібної торгівлі суб'єктами господарювання;

10) здійснювати відповідно до законодавства фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання та розкриття порушень вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

11) вилучати в установленому порядку в осіб знаряддя добування об'єктів тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що є знаряддям добування об'єктів тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів),

незаконно добуті природні ресурси і продукцію, що з них вироблена, а також відповідні документи (ліцензії, дозволи тощо);

12) розраховувати розмір збитків, заподіяних державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства, та пред'являти претензії;

13) викликати громадян для одержання усних та письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

14) доставляти осіб, які вчинили порушення вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу, до органів внутрішніх справ, Державної прикордонної служби України або виконавчих органів місцевих рад, якщо особу порушника неможливо встановити на місці вчинення правопорушення;

15) приймати рішення про обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вимог дозволів на використання природних ресурсів, з перевищенням нормативів гранично допустимих викидів впливу фізичних та біологічних факторів і лімітів скидів забруднюючих речовин, за винятком суб'єктів підприємницької діяльності (інвесторів), що провадять свою діяльність відповідно до законодавства про угоди щодо розподілу продукції;

16) опломбувати приміщення, устаткування, апаратуру підприємств, установ, організацій та об'єктів, стосовно яких було прийняте в установленому порядку рішення про обмеження чи тимчасове зупинення їх діяльності;

17) приймати рішення про відновлення діяльності підприємств, установ і організацій та експлуатацію об'єктів, стосовно яких було прийняте в установленому порядку рішення про обмеження чи тимчасове зупинення їх діяльності, після усунення всіх виявлених порушень;

18) вживати в установленому порядку заходів досудового врегулювання спорів, виступати позивачем та відповідачем у судах;

19) передавати до прокуратури, органів досудового слідства та органів дізнання матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки злочину;

20) використовувати за погодженням із Міністерством внутрішніх справ України спеціальні транспортні засоби, які мають кольорографічне забарвлення та напис з емблемою;

21) виконувати в установленому порядку арбітражні вимірювання концентрацій забруднюючих речовин у контрольних пробах.

Державна екологічна інспекція здійснює свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи. У процесі виконання покладених на них завдань взаємодіє з органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, іншими службами, установами, підприємствами, організаціями, відповідними органами іноземних держав, міжнародними

організаціями. ДЕІ у межах своїх повноважень надає накази організаційно-розпорядчого характеру, які підписує Голова ДЕІ.

Голова ДЕІ за посадою є Головним державним інспектором України і призначається (звільняється) на посаду Президентом України за поданням Прем'єр-міністра згідно пропозиції Міністра.

Голова Держекоінспекції України:

- здійснює керівництво діяльності ДЕІ;
- забезпечує виконання ДЕІ діючих нормативно-правових актів;
- вносить Міністрові пропозиції щодо формування державної політики з питань державного екологічного контролю;
- затверджує річні плани роботи ДЕІ;
- звітує перед Міністром про виконання планів робіт ДЕІ;
- за погодженням з Міністром затверджує структуру апарата ДЕІ;
- призначає та звільняє з посад за погодженням з Міністром керівників і заступників керівників, державних службовців структурних і територіальних підрозділів ДЕІ;
- затверджує положення територіальних підрозділів ДЕІ;
- затверджує структуру, штатний розпис і кошторис територіального органу ДЕІ;
- затверджує розподіл обов'язків між своїми заступниками;
- забезпечує взаємодію і обмін інформацією ДЕІ зі відповідними структурними підрозділами Міністерства;
- проводить особистий прийом громадян;
- скликає і проводить наради;
- дає обов'язкові для виконання державними службовцями ДЕІ доручення;
- порушує в установленному порядку перед Міністром питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців ДЕІ;
- здійснює інші повноваження відповідно до законів та актів Президента України.

Голова ДЕІ має двох заступників. Для погодженого вирішення питань, що належить до компетенції ДЕІ утворюється колегія. Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання наказу ДЕІ.

Державні інспектори наділяються правом носіння форми встановленого зразка і вогнепальної зброї.

Гранічна чисельність державних службовців та працівників ДЕІ затверджується КМУ. Штатний розпис, кошторис ДЕІ затверджується Головою ДЕІ за погодженням із Міністерством фінансів України. ДЕІ є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, емблему, власні бланки, рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Контрольні запитання

1. Основні завдання Державної екологічної інспекції України.
2. Які функціональні обов'язки Державної екологічної інспекції України?
3. За якими юридичними особами ДЕІ здійснює контроль щодо дотримання екологічного законодавства?
4. За якими фізичними особами здійснює ДЕІ контроль щодо дотримання екологічного законодавства?
5. Перерахувати вимоги екологічного законодавства, які повинні дотримуватися усіма юридичними і фізичними особами які знаходяться на території України.
6. Яким чином ДЕІ забезпечує організацію своєї діяльності?
7. Права Державної екологічної інспекції України.
8. Хто є голова Державної екологічної інспекції за посадою?
9. Які функціональні обов'язки Голови ДЕІ?
10. Які атрибути юридичної особи має Державна екологічна інспекція України?

1.4 Мета і основні принципи державного екологічного контролю

Значні темпи зростання потреб народного господарства та населення до використання природних ресурсів викликають необхідність посилення природоохоронного контролю з боку держави. Природоохоронне інспектування має теоретичний і прикладний аспекти. Теоретичний аспект спрямований на встановлення закономірностей у взаємовідносинах між людиною, об'єктами господарювання, живими організмами і довкіллям. Прикладний аспект полягає у застосуванні нормативно-правових актів у природоохоронному контролі.

Метою державного екологічного контролю є визначення екологічного стану об'єкта, ступеня і характеру його впливу на навколишнє природне середовище, дотримання ним вимог законодавства, норм і правил у галузі охорони природи для вжиття заходів по усуненню виявлених порушень та попередження негативного впливу на довкілля.

5 квітня 2007 р. Верховною Радою прийнятий Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [5], яким визначені правові і організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду.

Терміни, які вживаються в Законі, щодо екологічного контролю мають наступні значення:

- державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, органів місцевого самоуправління, інших органів в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення і запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, прийнятого рівня безпеки населення, навколишнього природного середовища;
- прийнятий ризик – соціально, економічно, технічно і політично обґрунтований ризик, який не перевищує гранично допустимого рівня;
- ризик – кількісна міра безпеки, що враховує ймовірність виникнення негативних наслідків від здійснення господарської діяльності та можливий розмір втрат від них;
- спосіб здійснення державного нагляду (контролю) - процедура здійснення державного нагляду (контролю), визначена законом;
- треті особи – юридичні та фізичні особи (адвокати, аудитори, члени громадських організацій та інші), які залучаються суб'єктами господарювання або органами державного нагляду (контролю) в ході здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Основні принципи державного нагляду (контролю) згідно ст. 3 зазначеного Закону:

- пріоритетність безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, середовища проживання і життєдіяльності;
- підконтрольності і підзвітності органу державного контролю відповідним органам державної влади;
- рівність прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання;
- гарантування прав суб'єктів господарювання;
- об'єктивність і неупередженість здійснення державного контролю;
- наявність підстав, визначених законом, для здійснення державного контролю;
- неприпустимість дублювання повноважень органів державного контролю;
- невтручання органу державного контролю у статутну діяльність суб'єкта господарювання;
- відповідальність органу державного нагляду та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання за шкоду внаслідок порушення законодавства;
- дотримання міжнародних договорів України;
- незалежність органів державного контролю від політичних партій та будь-яких інших об'єднань громадян.

Статею 4 Закону чітко сформульовані загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю).

1. Державний нагляд (контроль) здійснюється за місцем провадження господарської діяльності суб'єкта господарювання або його відокремлених підрозділів, або у приміщенні органу державного нагляду (контролю) у випадках, передбачених законом.

2. Державний нагляд (контроль) може здійснюватися комплексно кількома органами державного нагляду (контролю), якщо їхні повноваження на здійснення чи участь у комплексних заходах передбачені законом. Такі заходи проводяться за спільним рішенням керівників відповідних органів державного нагляду (контролю).

3. Планові та позпланові заходи здійснюються в робочий час суб'єкта господарювання, який встановлений правилами внутрішнього трудового розпорядку.

4. Виключно законами встановлюються:

- органи, уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності;
- види господарської діяльності, які є предметом державного нагляду (контролю);
- повноваження органів державного нагляду (контролю) щодо зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг;
- вичерпний перелік підстав для зупинення господарської діяльності;
- спосіб здійснення державного нагляду (контролю);

5. Орган державного нагляду (контролю) не може здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, якщо закон прямо не уповноважує такий орган на здійснення державного нагляду (контролю) у певній сфері господарської діяльності та не визначає повноваження такого органу під час здійснення державного нагляду (контролю).

6. Повне або часткове зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг дозволяється за постановою адміністративного суду, ухваленою за результатами розгляду позову органу державного нагляду (контролю) щодо застосування заходів реагування. Вжиття інших заходів реагування, передбачених законом, допускається за вмотивованим письмовим рішенням керівника органу державного нагляду (контролю) чи його заступника, а у випадках, передбачених законом, - із наступним підтвердженням обґрунтованості вжиття таких заходів адміністративним судом.

7. У разі якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого відповідно до закону, припускає неоднозначне тлумачення прав і обов'язків суб'єкта господарювання або органу державного нагляду

(контролю) та його посадових осіб, рішення приймається на користь суб'єкта господарювання.

8. Органи державного нагляду (контролю) та суб'єкти господарювання мають право фіксувати процес здійснення планового або позапланового заходу чи кожен окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи здійсненню такого заходу.

9. Невиконання приписів, розпоряджень та інших розпорядчих документів органу державного нагляду (контролю) тягне за собою застосування штрафних санкцій до суб'єкта господарювання згідно із законом.

10. Плановий чи позаплановий захід повинен здійснюватися у присутності керівника або його заступника, або уповноваженої особи суб'єкта господарювання.

11. Перед початком здійснення державного нагляду (контролю) посадова особа органу державного нагляду (контролю) вносить запис до відповідного журналу суб'єкта господарювання (за його наявності).

Контрольні запитання

1. Що є метою державного екологічного нагляду (контролю)?
2. Яким законом регулюється здійснення державного нагляду (контролю) за господарчою діяльністю суб'єктів господарювання?
3. Яке значення має термін «державний нагляд (контроль)?
4. Яке визначення поняття «прийнятий ризик»?
5. Яке визначення поняття «ризик»?
6. Хто може бути «третьою особою» при здійсненні державного нагляду (контролю)?
7. Які основні принципи державного нагляду (контролю)?
8. Які загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю)?

1.5 Види перевірок, організація і порядок здійснення державного екологічного контролю

Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства затверджено Наказом Минприроди від 10.09.2008р. № 464 [6].

Цей Порядок розроблено відповідно до Законів України "Про охорону навколишнього природного середовища" [1], , "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" [5], Положення про Державну екологічну інспекцію, затвердженого Указом Президента України від 13.04.2011р. №454/2011 [3].

Перевірки суб'єктів господарювання здійснюються з метою визначення екологічного стану об'єкту, ступеню і характеру його впливу на навколишнє

природне середовище, дотримання об'єктом вимог законодавства, норм і правил в галузі охорони природи і природокористування. Перевірки проводяться для здійснення заходів по усуненню виявлених порушень, попередження негативного впливу об'єкта на навколишнє середовище.

Перевірці підлягають будь-які підприємства, організації і установи (суб'єкти господарювання). Періодичність здійснення перевірок визначається відповідно до Критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичність здійснення заходів державного нагляду (контролю), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 19.03.2008 № 212 [7], із урахуванням екологічної ситуації в районі розташування об'єкта перевірки, ступеня і характеру його впливу на навколишнє природне середовище.

Згідно із постановою [7] суб'єкти господарювання незалежно від форми власності розподіляються за високим, середнім та незначним ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища.

Критеріями віднесення суб'єктів господарювання до групи суб'єктів з високим ступенем ризику є:

1) наявність в них об'єктів, що:

- становлять підвищену екологічну небезпеку, або потенційно небезпечних об'єктів, в обігу яких перебувають небезпечні речовини I і II класу небезпеки, або таких, що забезпечують перевезення небезпечних вантажів;

- забезпечують життєдіяльність населених пунктів, зокрема водопровідно-каналізаційні господарства та підприємства, що провадять діяльність у сфері поводження з відходами;

2) провадження ними діяльності, що:

- спричиняє викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в обсязі більш як 5 тис. тонн на рік, водоспоживання і водовідведення - більш як 25 тис. куб. метрів на рік чи призводить до утворення та розміщення відходів I і II класу небезпеки - більш як 100 тонн на рік або інших відходів - більш як 1 тис. куб. метрів на рік;

- пов'язана з вирубкою лісу, використанням водних живих ресурсів, веденням мисливського господарства та збереженням природно-заповідного фонду.

Критеріями віднесення суб'єктів господарювання до групи суб'єктів із середнім ступенем ризику є:

1) наявність в них об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, або потенційно-небезпечних об'єктів, в обігу яких перебувають небезпечні речовини III і IV класу небезпеки;

2) провадження ними діяльності, що спричиняє викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в обсязі близько 5 тис. тонн на рік, водоспоживання і водовідведення - до 25 тис. куб. метрів на рік чи призводить

до утворення та розміщення відходів I і II класу небезпеки - близько 100 тонн на рік або інших відходів - близько 1 тис. куб. метрів на рік.

Критеріями віднесення суб'єктів господарювання до групи суб'єктів з незначним ступенем ризику є наявність в них об'єктів, що не належать до високого або середнього ступеня ризику для навколишнього природного середовища та не підлягають державному обліку.

Перевірки здійснюють державні інспектори з охорони природи, відповідних Державних екологічних інспекцій.

Перевірки поділяються на планові та позапланові.

Планові перевірки суб'єктів господарювання проводяться:

- з високим ступенем ризику - не частіше одного разу на рік,
- із середнім ступенем ризику - не частіше одного разу на два роки,
- з незначним ступенем ризику - не частіше одного разу на три роки

В кожній держкоінспекції складаються річні і квартальні плани здійснення перевірок, які відповідно затверджуються до 1 грудня року, що передує плановому, і до 25 числа останнього місяця кварталу, що передує плановому.

Держкоінспекція оприлюднює затверджені плани перевірок шляхом розміщення їх в мережі Інтернет.

Планові та позапланові перевірки здійснюються в робочий час суб'єкта господарювання, встановлений правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Планова перевірка здійснюється відповідно до квартального плану діяльності відповідної державної екологічної інспекції і проводиться за наказом керівника інспекції.

Держінспекція не пізніше як за десять днів до початку проведення планової перевірки надсилає рекомендованим листом чи телефонограмою за рахунок коштів інспекції, або вручає особисто посадовій особі суб'єкта господарювання під розписку повідомлення про проведення планової перевірки.

У повідомленні про проведення планової перевірки зазначається дата початку та закінчення перевірки, найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснюється перевірка, найменування Держінспекції.

Тривалість планової перевірки не повинна перевищувати п'ятнадцяти робочих днів, а для малого суб'єкта господарювання - п'яти робочих днів. Продовження строку здійснення планової перевірки не допускається.

Позаплановою перевіркою є перевірка, яка не передбачена планом роботи держінспекції.

Позапланова перевірка проводиться за наявності таких обставин:

- подання суб'єктом господарювання письмової заяви до відповідної держінспекції про здійснення заходу державного нагляду (контролю) на його бажання;

- виявлення та підтвердження недостовірності даних, заявлених у документах обов'язкової звітності, поданих суб'єктом господарювання;
- перевірка виконання суб'єктом господарювання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення планових заходів держінспекції;
- звернення фізичних та юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства. Позаплановий захід у цьому разі здійснюється тільки за наявності згоди центрального органу виконавчої влади на його проведення;
- неподання у встановлений термін суб'єктом господарювання документів обов'язкової звітності без поважних причин, а також письмових пояснень про причини, які перешкоджали поданню таких документів.

Під час проведення позапланової перевірки державні інспектори перевіряють лише ті питання, необхідність висвітлення яких стала підставою для її проведення.

Суб'єкт господарювання повинен ознайомитися з підставою проведення позапланової перевірки.

Тривалість позапланової перевірки не повинна перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - двох робочих днів.

Продовження терміну проведення позапланової перевірки з будь-яких підстав не допускається.

Для здійснення планової або позапланової перевірки керівником відповідної інспекції або його заступником видається наказ про проведення перевірки, який має містити:

- найменування суб'єкта господарювання, підстава перевірки та предмет перевірки;
- період, за який буде здійснюватись перевірка;
- визначення виконавців перевірки із залученням, у разі потреби, спеціалістів інших органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій (за погодженням з їх керівниками);
- перелік питань, щодо яких буде здійснюватись перевірка.

На підставі наказу оформляється направлення на проведення перевірки, яке підписується керівником або заступником керівника інспекції (із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові) і засвідчується печаткою.

При перевірці об'єктів, які підпадають під дію Закону України "Про державну таємницю", державні інспектори повинні мати при собі допуск установленого зразка і пред'являти зазначений документ на вимогу керівництва суб'єкта господарювання.

Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства затверджен

наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 10.09.2008 р. №464 [6]

Перевірка складається з таких основних частин:

- підготовка до перевірки;
- проведення перевірки;
- оформлення результатів перевірки (складання акта перевірки, оформлення інших матеріалів перевірки);
- обговорення результатів перевірки, підписання акта перевірки;
- застосування адміністративних стягнень до порушників законодавства про охорону навколишнього природного середовища (у разі виявлення порушень).

Під час підготовки до планової перевірки державний інспектор, якому доручено її здійснення, зобов'язаний:

- підготувати проект наказу і направлення на проведення перевірки;
- повідомити суб'єкта господарювання про проведення планової перевірки;
- ознайомитися з матеріалами та актами попередніх перевірок об'єкта (у разі наявності);
- визначити перелік питань, які мають бути перевірені під час перевірки.

Перед початком перевірки державні інспектори зобов'язані пред'явити керівнику суб'єкта господарювання або уповноваженій ним особі направлення на перевірку та службове посвідчення, що засвідчує посадову особу держінспекції і надати копію направлення.

Суб'єкт господарювання має право не допускати держінспектора до здійснення перевірки, якщо держінспектор не пред'явив своє службове посвідчення і не надав копію направлення на перевірку.

Під час проведення перевірки перевіряються наявність та чинність дозвільних документів, які підтверджують право на здійснення господарської діяльності, пов'язаної з використанням природних ресурсів (розміщення відходів, поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, викиди в атмосферне повітря з стаціонарних джерел, спеціальне використання природних ресурсів), транскордонним переміщенням об'єктів рослинного й тваринного світу, та інших документів, необхідних для здійснення перевірки [11]

Крім цього, перевірка здійснюється на території суб'єкта господарювання - на виробничих майданчиках, у цехах, у місцях розташування обладнання, земельних ділянках, у тому числі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, шляхом візуального огляду із застосуванням, у разі необхідності, інструментально-лабораторного, радіаційного та інших методів контролю.

При здійсненні перевірок на об'єктах, діяльність чи експлуатація яких пов'язана із впливом на довкілля шляхом викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти, розміщення відходів, забруднення ґрунтів, проводиться перевірка здійснення суб'єктом господарювання інструментально-лабораторних вимірювань при виробничому контролі за

дотриманням встановлених нормативів, а також, у разі необхідності, здійснення відбору проб та інструментально-лабораторні вимірювання за дотриманням суб'єктами господарювання встановлених нормативів.

Державні інспектори під час здійснення перевірок мають право:

- вимагати усунення виявлених порушень вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- відбирати зразки продукції, одержувати пояснення, довідки, документи, матеріали, відомості з питань, що виникають під час державного контролю, відповідно до закону;
- вимагати припинення дій, які перешкоджають здійсненню державного контролю;
- надавати обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень і недоліків;
- накладати штрафні санкції та вживати заходи, передбачені законом.

Державні інспектори при здійсненні державного нагляду (контролю) за дотриманням природоохоронного законодавства зобов'язані:

- повно, об'єктивно та неупереджено здійснювати державний контроль у межах повноважень, передбачених законом;
- не втручатися і не перешкоджати здійсненню господарської діяльності під час проведення заходів державного нагляду (контролю), якщо це не загрожує життю та здоров'ю людей, не спричиняє небезпеки виникнення техногенних ситуацій та пожеж;
- надавати суб'єкту господарювання консультаційну допомогу щодо здійснення державного нагляду (контролю) відповідно до вимог законодавства;
- забезпечувати нерозголошення комерційної таємниці, що стає доступною посадовим особам під час здійснення перевірок;
- ознайомлювати керівника суб'єкта господарювання, або його заступника, або уповноважену ним особу з результатами державного нагляду (контролю) в строки, передбачені законом;
- дотримуватися ділової етики у взаємовідносинах із суб'єктами господарювання.

Державні інспектори проводять перевірки об'єкта в присутності керівника суб'єкта господарювання або уповноважених ним осіб.

У разі, якщо державний інспектор не допускається до проведення перевірки, ним складається акт про відмову в проведенні перевірки. В цьому акті зазначаються посада, прізвище, ім'я, по батькові особи керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи, яку ознайомлено з актом та якій вручено акт під розписку, або робиться відмітка щодо відмови від ознайомлення з актом та його отримання. У разі, якщо керівник або уповноважена ним особа суб'єкта господарювання відмовляється особисто отримати акт про відмову, такий акт із зазначенням в ньому реєстраційного номера передається через канцелярію суб'єкта господарювання або відправляється йому рекомендованим листом.

Перевірка проводиться за оригіналами або належним чином оформленими копіями документів, наданими керівником або уповноваженою ним особою суб'єкта господарювання, щодо якого здійснюється перевірка.

У разі виявлення фальсифікацій або підробок документів державні інспектори зазначають про це в акті перевірки та передають відповідні матеріали до правоохоронних органів згідно із законодавством.

За фактами виявлених під час перевірки порушень державний інспектор має право одержувати усні або письмові пояснення від керівника або уповноваженої ним особи, особи, відповідальної на об'єкті за стан дотримання вимог природоохоронного законодавства. Такі пояснення долучаються до матеріалів перевірки.

За результатами проведеної перевірки, в тому числі спільної з іншими органами державного нагляду (контролю), державним інспектором складається акт перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Не допускається включення до акта перевірки інформації або висновків, які не підтверджені документально, пропозицій, а також інформації, наданої правоохоронними органами.

В акті перевірки зазначаються:

- дата та місце складання акта перевірки;
- тип перевірки;
- предмет державного нагляду (контролю);
- номер та дата видачі наказу, на підставі якого проводилася перевірка;
- прізвище, ініціали, посада державних інспекторів, які проводили перевірку;
- посади, прізвища та ініціали осіб, які були залучені до перевірки (за наявності);
- посада, прізвище та ініціали керівника або уповноваженої ним особи суб'єкта господарювання або прізвище фізичної особи - підприємця, що були присутні при перевірці;
- повне найменування суб'єкта господарювання (об'єкта перевірки) та його місцезнаходження;
- у разі, якщо ініціатором перевірки є інший орган влади, - номер, дата звернення і найменування відповідного органу;
- дата початку й закінчення перевірки;
- інформація про здійснення попередньої перевірки (за наявності);
- виявлені порушення й недоліки;
- конкретні природоохоронні заходи, які здійснюються на виконання вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів;
- стан виконання виданих раніше приписів щодо усунення виявлених порушень (за наявності);

- обставини та суть порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (за наявності) з посиланням на нормативно-правові акти, вимоги яких порушені.

До акта перевірки додаються (за наявності) порівняльні таблиці, графіки, схеми, оформлені належним чином, підписані та надані посадовими особами суб'єкта господарювання, що перевіряється.

В акті перевірки також зазначається інформація, пов'язана з проведенням інструментально-лабораторного контролю (відбір проб та вимірювання безпосередньо на об'єкті перевірки), та зазначаються посилання на акти відбору проб та протоколи вимірювань.

Якщо під час перевірки проводиться вилучення в установленому законодавством порядку знарядь добування об'єктів рослинного та тваринного світу, транспортних (в тому числі плавучих) засобів, зброї та боєприпасів, обладнання та предмети, що є знаряддям незаконного добування об'єктів рослинного та тваринного світу, незаконно добути природні ресурси і продукцію, що з них вироблена, складається опис про їх вилучення в двох примірниках відповідно до Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів, затвердженої наказом Мінприроди України від 31.03.2003 № 56/м [8], про що обов'язково зазначається в акті перевірки.

У разі виявлення під час проведення перевірки порушення вимог природоохоронного законодавства, за які згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення [12] передбачено адміністративна відповідальність, державні інспектори складають протокол про адміністративне правопорушення відповідно до наказу Мінприроди України від 05.07.2004 №264 "Про затвердження Інструкції з оформлення органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України матеріалів про адміністративні правопорушення" [9].

При встановленні під час перевірки порушення суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо охорони територіальних і внутрішніх морських вод від забруднення і засмічення (стаття 59-1 КУпАП), крім акта перевірки, складається протокол про адміністративне правопорушення українською та англійською мовами відповідно до Положення про порядок обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних внаслідок забруднення із суден, кораблів та інших плавучих засобів територіальних і внутрішніх морських вод України, затвердженого наказом Мінекобезпеки України від 26.10.95 № 116 [10].

В останній день перевірки два примірники акта перевірки підписуються державними інспекторами, які проводили перевірку, і всіма членами комісії (якщо перевірка проводилася комісією), керівником або уповноваженою особою суб'єкта господарювання. Якщо суб'єкт господарювання не погоджується з актом, він підписує акт із зауваженнями. Зауваження суб'єкта господарювання щодо здійснення державного нагляду (контролю) є

невід'ємною частиною акта перевірки. У разі відмови суб'єкта господарювання підписати акт, про це зазначається в акті перевірки.

Один примірник акта перевірки (з відповідними додатками) передається керівнику (уповноваженій ним особі) суб'єкта господарювання, про що на останній сторінці примірників акта перевірки робиться відповідна відмітка за підписом особи, яка отримала акт перевірки, із зазначенням посади, прізвища та ініціалів, а також дати одержання акта. Другий примірник акта перевірки зберігається в Держінспекції.

У разі, якщо посадова особа або уповноважений нею представник суб'єкта господарювання відмовляється від отримання акта перевірки особисто, то такий акт передається через канцелярію суб'єкта господарювання (із зазначенням вхідного реєстраційного номера) або відправляється рекомендованим листом.

До примірника акта, який зберігається в Держінспекції, додаються документи, що підтверджують факт поштового відправлення та вручення адресату акта перевірки.

На підставі акта, який складено за результатами перевірки, протягом п'яти днів з дня її завершення, у разі виявлення порушень вимог природоохоронного законодавства складається припис про усунення порушень вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Припис щодо усунення порушень природоохоронного законодавства складається у двох примірниках, один з яких не пізніше п'яти робочих днів з дня складення акта надається керівнику суб'єкта господарювання чи уповноваженій ним особі для виконання, другий з підписом такої особи залишається в Держінспекції, яка здійснювала перевірку.

У разі, якщо посадова особа або уповноважений нею представник суб'єкта господарювання відмовляється від отримання приписів особисто, припис відправляється рекомендованим листом.

Строк виконання припису встановлює державний інспектор залежно від виявлених порушень природоохоронного законодавства, але не більше ніж 6 місяців. У разі неможливості виконання приписів у встановлені в них строки суб'єкт господарювання, що перевірявся, може звернутись до Держінспекції для їх продовження з обґрунтуванням та підтверджуючими документами, оформленими належним чином. У разі необхідності видачі, зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, а також встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища Держінспекція вносить подання про це до Мінприроди чи відповідного територіального органу Мінприроди. У разі виявлення під час проведення перевірок правопорушень, які містять ознаки злочину, Держінспекція не пізніше 10 робочих днів з дня оформлення

відповідних матеріалів щодо такого правопорушення направляє їх до правоохоронних органів. Контроль за виконанням приписів, наданих за результатами перевірки, здійснює держінспектор, який видав припис.

Контрольні запитання

1. Яким законодавчим актом регулюється державний нагляд (контроль) у сфері господарчої діяльності?
2. Згідно якого нормативного документу здійснюється організація та провєння перевірок суб'єктів господарчої діяльності щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства?
3. Яки види державних перевірок (контролю) існують в Україні?
4. Яким документом визначається періодичність перевірок суб'єктів господарювання?
5. Яки види планів складає держекоінспекція?
6. Що є підставою планової перевірки?
7. Термін проведення планової перевірки.
8. Що є підставою для проведення позапланової перевірки?
9. Термін проведення позапланової перевірки.
10. Чи дозволяється подовження терміну здійснення перевірки?
11. З яких частин складається перевірка?
12. Який порядок організації перевірки?
13. Дії інспектора при підготовці до планової перевірки.
14. Права державного інспектора при здійсненні перевірки.
15. Обов'язки державного інспектора при здійсненні перевірки.
16. Який документ складає інспектор в наслідок перевірки?
17. Яка інформація міститься в акті перевірки?
18. Коли і хто підписує акт перевірки?
19. Яки документи складає інспектор при виявленні порушень природоохоронного законодавства?
20. Дії інспектора при виявленні порушень які мають ознаки злочину.
21. Хто здійснює контроль за виконання приписів, економічних стягнень за порушення природоохоронного законодавства.

1.6 Громадський екологічний контроль: права та обов'язки

Наказом Мінприроди України від 27.02.2002 № 88 затверджено «Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.03.2002 р. за № 276/6564[13]

Загальні положення

1.1. Це Положення розроблене відповідно до статей 21 та 36 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" статей 38 та 39 Закону України "Про мисливське господарство та полювання", статті 37 Закону України "Про рослинний світ", статей 13 та 63 Закону України "Про природно-заповідний фонд України", статей 58 та 60 Закону України "Про тваринний світ", Указу Президента України від 13.04.2011 N 454, "Про Положення про Державну екологічну інспекцію України", статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

1.2. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють громадські інспектори з охорони довкілля (далі - громадські інспектори).

Організація діяльності громадських інспекторів

2.1. Роботу громадських інспекторів організовують Держекоінспекція України та її територіальні органи (Державна екологічна інспекція в Автономній Республіці Крим, державні екологічні інспекції в областях, містах Києві та Севастополі, Державна Азовська морська екологічна інспекція, Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція, Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря) (далі - органи Держекоінспекції).

2.2. Громадські інспектори у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами в галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів, у тому числі наказами Мінприроди, а також наказами організаційно-розпорядчого характеру органів Держекоінспекції та цим Положенням.

Порядок призначення громадських інспекторів

3.1. Громадськими інспекторами можуть бути громадяни України, що досягли 18 років, мають досвід природоохоронної роботи та пройшли співбесіду в органах Держекоінспекції.

3.2. Громадянин, який бажає бути громадським інспектором, подає до відповідного органу Держекоінспекції письмову заяву та подання організації, що його рекомендує, або письмове клопотання державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища.

3.3. Громадські інспектори призначаються Головним державним інспектором України з охорони навколишнього природного середовища та головними державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій після проходження співбесіди відповідно з керівниками структурних підрозділів органу Держекоінспекції та виявлення претендентом знань з основ природоохоронного законодавства.

Результати співбесіди фіксуються у картці погодження на виконання обов'язків громадського інспектора, згідно з додатком

3.4. Громадські інспектори отримують посвідчення встановленого Мінприроди зразка, що підтверджують їх повноваження (додаток).

3.5. Посвідчення громадського інспектора з охорони довкілля видають терміном на один рік із щорічним продовженням за результатами оцінки щоквартальних та щорічного звітів громадського інспектора про виконану роботу.

3.6. У посвідченні громадського інспектора визначається територія, у межах якої може здійснювати повноваження громадський інспектор.

3.7. Громадські інспектори виконують роботу на громадських засадах, без увільнення від основної роботи і без додаткової оплати праці.

3.8. Громадський інспектор повинен пройти навчання в органі Держекоінспекції, який видав посвідчення, з питань здійснення інспекційних перевірок, складання за їх результатами матеріалів (актів та протоколів про адміністративні правопорушення) та інструктаж з техніки безпеки.

Координація діяльності громадських інспекторів

4.1. Громадські інспектори працюють у тісній взаємодії з органами Держекоінспекції, які призначили їх і видали посвідчення громадського інспектора з охорони довкілля, іншими державними органами, які здійснюють контроль за охороною, раціональним

використанням та відтворенням природних ресурсів, органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськими екологічними (природоохоронними) організаціями.

4.2. Кожний громадський інспектор закріплюється за відповідним підрозділом органу Держекоінспекції (відділом, сектором тощо) або за державним інспектором з охорони навколишнього природного середовища, сфера діяльності яких збігається з напрямком природоохоронної діяльності громадського інспектора (охорона біоресурсів, поводження з відходами, охорона земельних ресурсів та інш).

4.3. Керівник підрозділу (державний інспектор), за яким закріплений громадський інспектор:

- надає йому практичну і методичну допомогу з питань здійснення громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання та відтворення природних ресурсів;
- координує його діяльність;
- проводить з ним навчання, ознайомлює його з новими законодавчими та нормативними документами, які регулюють здійснення громадського контролю;
- залучає його до участі в перевірках, які збігаються з напрямком природоохоронної діяльності громадського інспектора;
- оформляє за підписом керівника відповідного органу Держекоінспекції чи його заступника направлення для громадського інспектора на проведення рейдів та перевірок.
- приймає та аналізує щоквартальні та щорічні звіти громадських інспекторів з охорони довкілля; уносить подання про продовження терміну виконання роботи громадського інспектора з охорони довкілля.

4.4. З метою координації роботи громадських інспекторів та підтримання контактів з екологічними (природоохоронними) організаціями, залучення громадськості до розробки та виконання заходів з охорони навколишнього природного середовища при органах Держекоінспекції та при екологічних (природоохоронних) організаціях можуть створюватись на громадських засадах штаби громадських інспекторів. Діяльність штабу громадських інспекторів регулюється Положенням про штаб громадських інспекторів з охорони довкілля, що затверджується Головним державним інспектором з охорони навколишнього природного середовища відповідної території.

Права громадських інспекторів

Громадські інспектори мають право:

- спільно з працівниками органів Держекоінспекції, інших державних органів, які здійснюють контроль за охороною, раціональним використанням та відтворенням природних ресурсів, у органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, брати участь проведенні перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності та громадянами вимог природоохоронного законодавства, норм екологічної безпеки охорони, раціонального використання та відтворення природних ресурсів;
- за направленням органу Держекоінспекції, який призначив громадського інспектора, проводити рейди та перевірки і складати акти перевірок;
- складати протоколи про адміністративні правопорушення при виявленні порушень природоохоронного законодавства, відповідальність за які передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення [], і подавати їх відповідному органу Держекоінспекції для притягнення винних до відповідальності;
- доставляти осіб, які вчинили порушення природоохоронного законодавства, до органів місцевого самоврядування, органів внутрішніх справ та штабів громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, якщо особу порушника не може бути встановлено на місці порушення;
- перевіряти документи на право використання об'єктів тваринного світу, зупиняти транспортні (у тому числі плавучі) засоби та проводити огляд речей, транспортних (у тому числі плавучих) засобів, знарядь полювання і рибальства, добутої продукції та інших предметів;
- проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства в галузі охорони, навколишнього природного середовища, раціонального використання відтворення природних ресурсів;
- брати участь у підготовці для передачі до судових органів матеріалів про відшкодування збитків, заподіяних унаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища, та виступати в ролі свідків;
- роз'яснювати громадянам вимоги природоохоронного законодавства та їх екологічні права;
- брати участь у проведенні громадської екологічної експертизи відповідно до Закону України "Про екологічну експертизу" . одержувати в установленому порядку інформацію про стан

навколишнього природного середовища, джерела негативного впливу на нього та заходи, що вживаються для поліпшення екологічної ситуації.

Обов'язки громадських інспекторів

Громадські інспектори зобов'язані:
дотримуватись вимог чинного законодавства та вимог цього Положення при проведенні рейдів та перевірок;
сумлінно виконувати покладені на них завдання та інформувати відповідний орган Держекоінспекції про результати рейдів та перевірок безпосередньо після їх закінчення;
щоквартально до 5 числа наступного за звітним місяця та не пізніше 15 січня наступного за звітним року подавати до органу Держекоінспекції, яким призначено громадського інспектора з охорони довкілля, щоквартальні та щорічний звіти про проведену роботу.

Позбавлення повноваження громадського інспектора

1. Орган Держекоінспекції, що призначив громадського інспектора, має право за клопотанням відповідного структурного підрозділу органу Держекоінспекції позбавити його права виконувати обов'язки громадського інспектора з охорони довкілля з анулюванням відповідного посвідчення у разі:

- ненадання у встановлені терміни щоквартальних та щорічного звітів або негативної їх оцінки;
- неналежного виконання ним функцій громадського інспектора;
- учинення громадським інспектором порушень законодавства в галузі охорони навколишнього природного середовища, перевищення повноважень, а також учинення інших протиправних дій при виконанні обов'язків громадського інспектора з охорони довкілля.

2. Рішення про позбавлення права виконувати обов'язки громадського інспектора з охорони довкілля з анулюванням відповідного посвідчення приймається Головним державним інспектором України з охорони навколишнього природного середовища та головними державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій.

Контрольні запитання

1. На підставі яких документів розроблено Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля?
2. Хто організує роботу громадських інспекторів з охорони довкілля?
3. Хто може бути громадським інспектором з охорони довкілля і на яких засадах?
4. Який порядок призначення громадських інспекторів?
5. Який документ отримують громадські інспектори?
6. Яким чином координується діяльність громадських інспекторів?
7. Які права має громадський інспектор?
8. Які обов'язки громадського інспектора?
9. За яких обставин і яким чином громадський інспектор може бути позбавлений повноважень?

2. ЗАХОДИ ВПЛИВУ ДО ПОРУШНИКІВ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

2.1 Адміністративні заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства

Правопорушення — це вид юридичної відповідальності, який передбачає заходи адміністративного впливу за протиправні й винні діяння, що порушують встановлений порядок використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища (довкілля) та вимоги екологічної безпеки.]

Згідно ст.9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУАП) [12] адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності.

Стаття 24. Види адміністративних стягнень

За вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватись такі адміністративні стягнення:

- 1) попередження;
- 2) штраф;

3) оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;

4) конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення;

5) позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (права керування транспортними засобами, права полювання);

5-1) громадські роботи;

6) виправні роботи;

7) адміністративний арешт;

8) арешт з утриманням на гауптвахті.

Законами України може бути встановлено й інші, крім зазначених у цій статті, види адміністративних стягнень. Законами України може бути передбачено адміністративне видворення за межі України іноземців і осіб без громадянства за вчинення адміністративних правопорушень, які грубо порушують правопорядок.

До компетенції органів охорони природи нажать наступні види адміністративних стягнень, які zostасовуються при порушенні природоохоронного законодавства: попередження; штраф; оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення.

У Кодексі України про адміністративні правопорушення [] найбільша кількість статей (понад 60, Додаток А), у яких передбачається відповідальність за екологічні правопорушення, міститься в сьомій главі «Адміністративні правопорушення в галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури» (глава 7, ст. 52—92). Окремі види адміністративних екологічних правопорушень містяться також в главах 5, 6, 8 та ін. (Додаток В).

Залежно від об'єкта посягання адміністративні правопорушення поділяють на кілька груп.

Першу групу екологічних правопорушень, за які настає адміністративна відповідальність, становлять адміністративні правопорушення, що стосуються права власності на природні ресурси (глава 4 ст. 47—51 КУАП). До таких адміністративних екологічних правопорушень відносять порушення права державної власності на надра (ст. 47), порушення права державної власності на води (ст. 48), порушення права державної власності на ліси (ст. 49), порушення права державної власності на тваринний світ (ст. 50), а також інші правопорушення.

Другу групу становлять адміністративні земельні правопорушення (глава 7, ст. 52—56 Кодексу України про адміністративні правопорушення). До таких правопорушень відносять псування і забруднення

сільськогосподарських земель (ст. 52), порушення права використання земель (ст. 53), самовільне зайняття земельної ділянки (ст. 53'), приховування або перекручування даних Земельного кадастру (ст. 53²), несвоєчасне повернення тимчасово зайнятих земель або неприведення їх до стану, придатного для використання за призначенням (ст. 54), самовільне відхилення від проектів внутрішньогосподарського землеустрою (ст. 55), знищення межових знаків (ст. 56).

Третю групу адміністративних правопорушень, в екологічній сфері становлять адміністративні надрові правопорушення, передбачені ст. 57, 58 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а саме: порушення вимог щодо охорони надр (ст. 57), порушення правил і вимог проведення робіт з геологічного вивчення надр (ст. 58).

Четверту групу адміністративних екологічних правопорушень становлять водні правопорушення, передбачені ст. 59—62 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Ці правопорушення стосуються порушення правил охорони водних ресурсів (ст. 59), порушення вимог щодо охорони територіальних і внутрішніх морських вод від забруднення і засмічення (ст. 59¹), порушення правил водокористування (ст. 60), пошкодження водогосподарських споруд і операцій із пристроїв, порушення правил їх експлуатації (ст. 61), невиконання обов'язків щодо реєстрації в судових документах шкідливими речовинами і сумішами (ст. 62).

Лісові адміністративні правопорушення, які передбачені ст. 63—77 Кодексу України про адміністративні правопорушення, становлять п'яту групу адміністративних правопорушень. До таких правопорушень відносять незаконне використання земель державного лісового фонду (ст. 63), порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі та вивезення деревини, заготівлі живиці (ст. 64), незаконну порубку, пошкодження та знищення лісових культур і молодняку (ст. 65), знищення або пошкодження підросту в лісах (ст. 66), здійснення лісових користувань не згідно з метою або вимогами, передбаченими в лісорубному квитку (ордері) або лісовому квитку (ст. 67), порушення правил відновлення і поліпшення лісів, використання ресурсів спілої деревини (ст. 68), пошкодження сінокосів і пасовищних угідь на землях державного лісового фонду (ст. 69), самовільне сінокосіння і випасання худоби, самовільне збирання дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід (ст. 70), введення в експлуатацію виробничих об'єктів без обладнання, що запобігає шкідливому впливу на ліси (ст. 71), пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, шкідливими викидами, відходами і покидьками (ст. 72), засмічення лісів побутовими відходами і покидьками (ст. 73), знищення або пошкодження лісоосушувальних каналів, дренажних систем і шляхів на землях державного лісового фонду (ст. 74), знищення або пошкодження відмежувальних знаків у лісах (ст. 75), знищення корисної для лісу фауни (ст. 76), порушення вимог пожежної безпеки в лісах (ст. 77), самовільне випалювання сухої рослинності або її залишків (ст. 77).

Шосту групу екологічних правопорушень становлять адміністративні атмосферні правопорушення (ст. 78—81 КУАП). Вони стосуються порушень порядку здійснення викиду забруднюючих речовин в атмосферу або шкідливого впливу на неї фізичних та біологічних факторів (ст. 78), порушення порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ (ст. 78), недодержання вимог щодо охорони атмосферного повітря при введенні в експлуатацію і експлуатації підприємств і споруд (ст. 79), недодержання екологічних вимог під час проектування, розміщення будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію об'єктів або споруд (ст. 79), пуску в експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднюючих речовин у викидах (ст. 80), експлуатації автотранспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів.

Сьому групу екологічних правопорушень становлять статті, які стосуються поводження з відходами, а саме: порушення правил щодо промислових та побутових відходів (ст. 82), порушення правил щодо пестицидів, агрохімікатів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів (ст. 83), невиконання вимог і норм щодо роботи з мікроорганізмами, біологічно активними речовинами та іншими продуктами біотехнологій (ст. 90), невиконання вимог екологічної безпеки у процесі впровадження нової техніки, технологій і систем, речовин і матеріалів (ст. 91) та ін.

У восьму групу увійшли правопорушення щодо рослинного і тваринного світу, передбачені ст. 83—90 КУАП.. До таких правопорушень відносять порушення правил використання об'єктів тваринного світу (ст. 85), виготовлення та збут знарядь добування об'єктів тваринного або рослинного світу (ст. 85), експлуатацію на водних об'єктах водозабірних споруд, не забезпечених рибозахисним обладнанням (ст. 86), порушення вимог щодо охорони середовища перебування і шляхів міграції, переселення, акліматизації та схрещування диких тварин (ст. 87), незаконне вивезення з України та ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу (ст. 88), порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу, порушення правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах (ст. 88), порушення правил щодо зоологічних, ботанічних колекцій та торгівлі ними (ст. 88), жорстоке поводження з тваринами (ст. 89), порушення вимог щодо охорони тварин і рослин, занесених до Червоної книги України (ст. 90).

У дев'яту групу екологічних правопорушень можна об'єднати правопорушення природозаповідних та інших природоохоронних норм і правил. До таких правопорушень, передбачених у Кодексі України про адміністративні правопорушення, відносять порушення правил щодо природозаповідних територій (ст. 91), порушення правил охорони і використання пам'яток історії і культури (ст. 92), знищення або пошкодження зелених насаджень або інших об'єктів озеленення населених пунктів (ст. 153), потрава посівів (ст. 104), порушення правил боротьби з карантинном рослин

(ст. 105), порушення правил карантину (ст. 106,107), невиконання вимог органів екологічного контролю (ст. 188) та ряд інших.

У десяту групу екологічних правопорушень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, можна виокремити адміністративні правопорушення в галузі охорони праці та здоров'я населення. До них відносять порушення вимог законодавства про працю та охорону праці (ст. 41), порушення санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних норм і правил (ст. 42), вимог виробництва, заготівлі, реалізації сільськогосподарської продукції, що містить хімічні речовини понад граничне допустимі концентрації (ст. 42), заготівлі, переробки або збуту радіоактивне забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 42), порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіаційного забруднення (ст. 46), порушення норм і правил з ядерної та радіаційної безпеки при використанні джерел іонізуючого випромінювання (ст. 95), невиконання вимог органів нагляду за охороною праці (ст. 188), органів державної інспекції праці (ст. 188) та ін.

Стаття 242-1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, розглядає справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 47 - 50, 52 - 53-1, 53-3 - 54, 59 - 77-1, статтею 78 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 78-1 - 79, статтями 80-83 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), частинами першою і третьою статті 85, статтями 86-1, 87, статтею 89 (щодо диких тварин), статтею 90-1 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), статтями 91-1 - 91-4, статтею 95 (крім порушень санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм та норм ядерної безпеки), статтею 153, статтею 167 (щодо реалізації нафтопродуктів, екологічні показники яких не відповідають вимогам стандартів, норм та правил) і статтею 188-5 цього Кодексу.

Від імені центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право Головний державний інспектор України з охорони навколишнього природного середовища та його заступники, старші державні інспектори України з охорони навколишнього природного

середовища, державні інспектори України з охорони навколишнього природного середовища, головні державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя та їх заступники, головні державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища Чорного і Азовського морів та їх заступники, старші державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища, державні інспектори з охорони навколишнього природного середовища відповідних територій.

Стаття 255. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення

У справах про адміністративні правопорушення, що розглядаються органами, зазначеними в статтях 218 - 221 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати:

1) уповноважені на те посадові особи: центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів (частини друга, четверта та п'ята статті 85, статті 85-1, 88, 88-1, 88-2, 90, 91, 164 - в частині порушення порядку провадження господарської діяльності, пов'язаної з раціональним використанням, відтворенням та охороною природних ресурсів (земля, надра, поверхневі води, атмосферне повітря, тваринний та рослинний світ, природні ресурси територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України, добування і використання риби та інших водних живих ресурсів), поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами;

У справах про адміністративні правопорушення, розгляд яких віднесено до відання органів, зазначених у статтях 222 - 244-19 цього Кодексу, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи цих органів. Крім того, протоколи про адміністративні правопорушення мають право складати:

- громадський лісовий інспектор (статті 63, 64-70, 73, 76, 77);
- громадський інспектор з охорони довкілля (статті 48, 63 - 70, 73, 76 - 77-1, 78, 82, частини перша і третя статті 85, стаття 89 (щодо диких тварин), статті 91-4, 153);
- громадський інспектор сільського господарства (статті 52 - 53-1, 53-3, 53-4);
- державні інспектори сільського господарства (стаття 104-1);

У випадках, прямо передбачених законом, протоколи про адміністративні правопорушення можуть складати також посадові особи інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування і представники органів самоорганізації населення

Контрольні запитання

1. Що є адміністративним правопорушенням?
2. Яки передбачені КУАП види адміністративних стягнень?
3. Хто може бути притягнутий на території України до адміністративної відповідальності за правопорушення?
4. Яки види адміністративних стягнень належать до компетенції органів охорони природи?
5. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо власності на природні ресурси?
6. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо псування і забруднення с/г земель?
7. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони надр?
8. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо правил охорони вод?
9. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони лісових ресурсів?
10. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони атмосферного повітря?
11. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо поводження з відходами?
12. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо поводження з тваринним світом?
13. Яки статті КУАП стосуються правопорушення на природоохоронних територіях?
14. Яки статті КУАП стосуються правопорушення щодо охорони здоров'я населення?
15. Який Центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони природи і природокористування і може накладати адміністративні стягнення з цього приводу?
16. Хто може складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони природи і природокористування?

2.2 Дисциплінарні заходи впливу. Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування

Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення (проступки)— це вид юридичної відповідальності, що застосовується до винних за протиправні дії осіб, які порушують екологічні вимоги під час виконання своїх посадових обов'язків та інші вимоги дисципліни праці, які пов'язані з використанням природних ресурсів, охороною навколишнього середовища, забезпеченням екологічної безпеки.

Дисциплінарна відповідальність є одним із правових заходів щодо осіб, які допустили правопорушення в зв'язку із своєю службовою діяльністю. В цьому випадку органи по охороні навколишнього природного середовища мають право вносити міністерствам, відомствам, підприємствам, установам та організаціям пропозиції про притягнення до дисциплінарної відповідальності, зокрема, про повне або часткове позбавлення премії за основними результатами господарської діяльності службових осіб, винних у порушенні вимог природоохоронного законодавства. З метою притягнення до дисциплінарної відповідальності, матеріали, куди, крім клопотання, обов'язково входить і протокол про порушення, передаються на розгляд керівництву об'єкта, який перевіряється, а при притягненні до відповідальності керівників - у відповідні вищі організації. Організації і установи, куди передаються подібні клопотання, зобов'язані проінформувати природоохоронні органи про вжиті заходи.

Підставами для відповідальності в галузі екології є дисциплінарні проступки щодо:

- використання природних ресурсів;
- охорони навколишнього середовища (довкілля);
- забезпечення екологічної безпеки.

Умови настання дисциплінарної відповідальності в екологічній сфері:

- протиправність;
- наявність вини правопорушника;
- професійна правосуб'єктність в екологічній сфері;
- невиконання чи неналежне виконання екологічних вимог, які становлять коло службових професійних обов'язків правопорушника.

Види дисциплінарних стягнень, передбачені Кодексом України про працю (ст. 147): догана; звільнення з посади [14].

Припинення дії дозволів та права спеціального природокористування

Одним з крайніх заходів впливу, що застосовується до порушників природоохоронного законодавства, є позбавлення права захоронення (складування) промислових, побутових та інших відходів, викидів (скидів) забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, а також спеціального використання природних ресурсів зокрема вирубування лісу, видобування корисних копалин тощо.

Скасування дозволу на перелічені види природокористування може бути тимчасовим чи остаточним. У першому випадку після виконання природокористувачем-порушником відповідних вимог дозвіл поновлюється, а замість скасованого дозволу йому видається припис, в якому обговорені умови тимчасового природокористування.

Остаточне скасування дозволу, як правило, пов'язане з ліквідацією підприємств, установ, організацій, виснаженням або вичерпанням природних ресурсів, закінченням строку природокористування або грубими і систематичними порушеннями умов природокористування, які негативно впливають на навколишнє природне середовище.

Остаточне скасування дозволу забезпечується шляхом демонтажу споруд і пристроїв, за допомогою яких здійснюється використання природних ресурсів. При цьому роботи по демонтажу при наявності порушень умов природокористування повинні виконуватись за рахунок порушника, що спеціально обговорюється в постанові про скасування дозволу.

Контрольні запитання

1. Які дисциплінарні проступки є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності?
2. Які умови настання Контрольні запитання?
3. Види дисциплінарних стягнень за екологічні правопорушення
4. Які є види скасування дозволів на право спеціального природокористування?
5. Який документ надається природо користувачу при тимчасовим скасуванні дозвілу на спеціальне природокористування?
6. Чим супроводжується остаточне скасування дозвілу на спеціальне природокористування?
7. За чей рахунок здійснюється демонтаж споруд і пристроїв порушення природоохоронного законодавства?

2.3 Обмеження або припинення будівництва або виробничої діяльності

Згідно із Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» [1] та Постановою Верховної Ради України про затвердження Порядку обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища, органи охорони довкілля можуть застосовувати такий вид санкцій, як обмеження або тимчасова заборона (зупинення) виробничої діяльності окремих промислових установок, цехів, підприємств, організацій і установ, робота яких здійснюється при систематичному перевищенні лімітів використання природних ресурсів, порушення екологічних нормативів і стандартів, а також вимог екологічної безпеки[15].

Обмеження чи тимчасова зупинка виробничої діяльності є заходом, який застосовується тоді, коли всі інші заходи вичерпані і не дають позитивних результатів. До винесення постанови на обмеження чи тимчасове зупинення керівництво об'єкта обов'язково попереджається про це письмово.

Як правило, обмеження чи тимчасове зупинення виробничої діяльності готуються заздалегідь, але в окремих випадках, при аварійно високому забрудненні навколишнього середовища, загрозі здоров'ю чи життю населення

рішення про зупинення чи обмеження може вноситись негайно з відповідним документальним оформленням цього заходу.

Крім керівництва об'єкта, виробнича діяльність якого обмежується чи тимчасово зупиняється, органи, які виносять постанову, зобов'язані проінформувати про це відповідні міністерства, а також місцеву держадміністрацію. Зупинення виробничої діяльності може супроводжуватись припиненням роботи окремих агрегатів, вузлів, ділянок (опломбуванням), які мають вплив на технологічні процеси. У цьому разі обов'язково складаються акт опломбування. Керівництво об'єкта несе відповідальність за цілість поставлених пломб.

Постанова на обмеження або тимчасове зупинення виробничої діяльності може бути відмінена органом, який її виніс, або вищим органом. При винесенні цих постанов необхідно враховувати, що забороняється зупинення об'єктів, якщо це може привести до аварії, порушення водопостачання населення тощо.

У цих випадках органи охорони довкілля повинні звертатися до прокуратури для притягнення порушників до кримінальної відповідальності.

Вказаний захід також застосовується, коли будівництво або реконструкція народногосподарських об'єктів здійснюється при відсутності позитивного висновку екологічної експертизи, а також при прямих порушеннях природоохоронного законодавства, які допускаються в процесі будівництва об'єктів і які призводять до забруднення та виснаження навколишнього природного середовища. Цей же захід застосовується і тоді, коли при будівництві або реконструкції об'єктів надається перевага нарощуванню темпів будівництва виробничих потужностей, а будівництво природоохоронних споруд ведеться з відставанням або не ведеться взагалі.

Обмеження або припинення (тимчасово) будівництва, реконструкції, розширення об'єктів, що ведеться з порушенням природоохоронного законодавства, здійснюється через подання до банків відповідних постанов про припинення фінансування вказаних об'єктів.

Контрольні запитання

1. Що є підставою для прийняття рішення з обмеження або тимчасового припинення виробничої діяльності?
2. Чи попереджується суб'єкт господарювання щодо прийняття рішень при обмеженні або тимчасово припиненні виробничої діяльності?
3. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасово припинення виробничої діяльності?
4. То може відмінити Постанову про обмеження або тимчасово припинення виробничої діяльності?
5. За яких обставин здійснюється обмеження або тимчасово припинення будівництва або реконструкції народногосподарських об'єктів?

6. Яким чином здійснюється обмеження або тимчасово припинення будівництва або реконструкції народногосподарських об'єктів?

2.4 Матеріальна відповідальність за шкоду, завдану екологічними правопорушеннями

Матеріальна (майнова або цивільно-правова) відповідальність за екологічні правопорушення (делікти) — це вид юридичної відповідальності, яка передбачає виконання фізичними і юридичними особами обов'язку щодо компенсації шкоди, заподіяної власникам чи користувачам природних ресурсів, порушенням екологічного законодавства або екологічних та інших прав громадян.

Підстави майнової відповідальності — це наявність реальної шкоди.

Умови, за яких настає майнова відповідальність:

- протиправність;
- причинний зв'язок між заподіяною шкодою і протиправною дією;
- наявність вини осіб, які завдають шкоди;
- підвищений екологічний ризик і небезпечна діяльність.

Види майнової відповідальності залежно від об'єкта правопорушення за:

- земельні правопорушення;
- надрові (гірничі) правопорушення;
- водні правопорушення;
- лісопорушення;
- фауністичні правопорушення;
- порушення законодавства про атмосферне повітря;
- порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- порушення законодавства про природно-заповідний фонд;
- порушення вимог і нормативів екологічної безпеки;
- порушення законодавства про санітарно-епідемічне благополуччя населення;
- порушення вимог радіаційної ядерної безпеки;
- порушення вимог радіаційної ядерної безпеки;
- порушення екологічних прав громадян.

Способи (методи) обчислення шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями, які передбачаються екологічним законодавством:

- нормативний — визначення розмірів плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього середовища на підставі затверджених нормативів;

- таксовий — застосування такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної внаслідок порушення правил природокористування;

- розрахунковий — обчислення збитків, заподіяних природним ресурсам і народному господарству порушенням правил на підставі методик та інших розрахунків.

Одним із нормативно-правових актів, на підставі якого здійснюється визначення збитків у екологічній сфері, є «Порядок визначення плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13 січня 1992 р. Він визначає єдині на території України правила встановлення плати за викиди й скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище та розміщення в ньому відходів промислового, сільськогосподарського, будівельного та іншого виробництва, а також стягнення відповідних платежів з підприємств, установ і організацій.

Плата за забруднення навколишнього природного середовища (екологічний податок) встановлюється за:

- викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними і пересувними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин у поверхневі води, територіальні та внутрішні морські води, а також підземні горизонти, в тому числі скиди, що провадяться підприємствами через систему комунальної каналізації;
- розміщення відходів у навколишньому природному середовищі

Платежі за викиди й скиди забруднюючих речовин і розміщення відходів у навколишньому природному середовищі стягуються з підприємств незалежно від форм власності й відомчої належності. Стягнення платежів не звільняє підприємства від відшкодування збитків, заподіяних порушенням природоохоронного законодавства. Розміри зазначених платежів встановлюються урядом Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями на підставі лімітів викидів і скидів забруднюючих речовин і розміщення відходів та нормативів плати за них. Враховуючи місцеві умови. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації можуть звільняти підприємства, організації та установи від платежів за викиди і скиди забруднюючих речовин, що проводяться в межах граничне допустимих викидів і скидів.

Граничне допустимі викиди або скиди — це кількість забруднюючих речовин, що викидається або скидається в навколишнє природне середовище з окремого джерела забруднення за одиницю часу, яка з урахуванням дії інших джерел забруднення та перспективи розвитку підприємства не перевищує встановлених норм екологічної безпеки людини.

Тимчасово погоджені викиди або скиди — це кількість забруднюючих речовин, що викидається або скидається в навколишнє природне середовище з окремого джерела забруднення за одиницю часу, яка встановлюється на відповідний строк — до досягнення граничне допустимих викидів або скидів.

Мінприроди України встановлює загальні на території Автономної Республіки Крим, областей або окремих регіонів, а також міст республіканського підпорядкування ліміти:

- викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення;
- скидів забруднюючих речовин у територіальні та внутрішні морські води, а також поверхневі води загальнодержавного значення.

Ліміти викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, скидів забруднюючих речовин у територіальні та внутрішні морські води, поверхневі води загальнодержавного значення, а також розміщення відходів, які призводять до забруднення природних ресурсів республіканського значення, встановлюються для підприємств органами Мінприроди України у формі видачі дозволів на викиди й скиди забруднюючих речовин і розміщення відходів

Порушення екологічних лімітів, нормативів, стандартів, вимог екологічної безпеки тягне за собою застосування заходів адміністративного впливу, а саме:

- обмеження діяльності;
- зупинення діяльності на певний час;
- припинення діяльності.

Державні органи, які уповноважені застосовувати зазначені заходи реагування:

- Кабінет Міністрів України;
- органи Мінприроди України та інші спеціально уповноважені органи;
- органи місцевої державної виконавчої влади;
- органи місцевого самоврядування;
- органи суду за позовом прокуратури в разі систематичних правопорушень.

Контрольні запитання

1. Яке порушення природоохоронного законодавства є підставою матеріальної (майнової) відповідальності?
2. За яких умов настає майнова відповідальність?
3. Які існують методи обчислення шкоди, заподіяної екологічним правопорушенням?
4. Які існують види майнової відповідальності?
5. За які види антропогенного навантаження здійснюється плата за забруднення природного середовища?
6. Які заходи реагування передбачені до порушників екологічного законодавства?
7. Які державні органи мають право застосовувати заходи реагування до порушників природоохоронного законодавства?

2.5 Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення

У випадках особливо небезпечних порушень природоохоронного законодавства органи охорони навколишнього природного середовища направляють відповідні матеріали до прокуратури для порушення кримінальної справи.

Матеріали, які направляються в прокуратуру, повинні включати:

- Повну назву підприємств, установ, які порушили закон, їх адресу і підпорядкованість;
- Конкретний від порушення, яке призвело до наднормативного забруднення природного середовища з негативними наслідками;
- Конкретні дані про шкідливі наслідки забруднення, розміри матеріальної шкоди;
- Перелік осіб, винних у забрудненні, із вказівкою міри вини кожної службової особи;
- Оригінали актів перевірок, протоколів про порушення, результати хімічних аналізів, фотодокументи, офіційні висновки тощо.

На теперішній час Кримінальним кодексом України [16] розділом УІІ «Злочин проти довкілля» (Додаток...) передбачена 18 статей за якими злосні порушники екологічного законодавства можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності. Карні міри за окремими статтями передбачають:

- штраф до 800 неоподатковуваних мінімумів доходів;
- обмеження волі до 5 років;
- позбавлення волі на строк до 12 років;
- позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років;
- конфіскацією знарядь і засобів заволодіння, знарядь і засобів промислу та всього добутого.

Злочини проти довкілля

Стаття 236. Порушення правил екологічної безпеки

Порушення порядку проведення екологічної експертизи, правил екологічної безпеки під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції, введення в експлуатацію, експлуатації та ліквідації підприємств, споруд, пересувних засобів та інших об'єктів, якщо це спричинило загибель людей, екологічне забруднення значних територій або інші тяжкі наслідки.

Стаття 237. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення

Ухилення від проведення або неналежне проведення на території, що зазнала забруднення небезпечними речовинами або випромінюванням,

дезактиваційних чи інших відновлювальних заходів щодо ліквідації або усунення наслідків екологічного забруднення особою, на яку покладено такий обов'язок, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, -

Стаття 238. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення

Приховування або умисне перекручення службовою особою відомостей про екологічний, в тому числі радіаційний, стан, який пов'язаний із забрудненням земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, харчових продуктів і продовольчої сировини і такий, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, а також про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою -

Стаття 239. Забруднення або псування земель

1. Забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, -

Стаття 239-1. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель

1. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля, -

Примітка. У цій статті матеріальна шкода вважається заподіяною у великому розмірі, якщо її розмір у сто або більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 239-2. Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах

1. Незаконне заволодіння поверхневим (ґрунтовим) шаром земель водного фонду в особливо великих розмірах -

Примітка. Особливо великим розміром у цій статті слід розуміти обсяг поверхневого (ґрунтового) шару земель, який становить більше, ніж десять кубічних метрів. }

Стаття 240. Порушення правил охорони або використання надр

1. Порушення встановлених правил охорони надр, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, -

Стаття 241. Забруднення атмосферного повітря

1. Забруднення або інша зміна природних властивостей атмосферного повітря шкідливими для життя, здоров'я людей або для довкілля речовинами, відходами або іншими матеріалами промислового чи іншого виробництва внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля, -

караються штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на той самий строк або без такого.

Стаття 242. Порушення правил охорони вод

1. Порушення правил охорони вод (водних об'єктів), якщо це спричинило забруднення поверхневих чи підземних вод і водоносних горизонтів, джерел питних, лікувальних вод або зміну їхніх природних властивостей, або виснаження водних джерел і створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля, -

Стаття 243. Забруднення моря

1. Забруднення моря в межах внутрішніх морських чи територіальних вод України або в межах вод виключної (морської) економічної зони України матеріалами чи речовинами, шкідливими для життя чи здоров'я людей, або відходами внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя чи здоров'я людей або живих ресурсів моря чи могло перешкодити законним видам використання моря, а також незаконне скидання чи поховання в межах внутрішніх морських чи територіальних вод України або у відкритому морі зазначених матеріалів, речовин і відходів -

діяльністю на строк до п'яти років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Стаття 244. Порушення законодавства про континентальний шельф України

1. Порушення законодавства про континентальний шельф України, що заподіяло істотну шкоду, а також невжиття особою, що відповідає за експлуатацію технологічних установок або інших джерел безпеки в зоні безпеки, заходів для захисту живих організмів моря від дії шкідливих відходів або небезпечних випромінювань та енергії, якщо це створило небезпеку їх загибелі або загрожувало життю чи здоров'ю людей, -

2. Дослідження, розвідування, розробка природних багатств та інші роботи на континентальному шельфі України, які провадяться іноземцями, якщо це не передбачено договором між Україною і заінтересованою іноземною державою, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України або спеціальним дозволом, виданим у встановленому законом порядку, -

Стаття 245. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу

1. Знищення або пошкодження лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, вздовж залізниць, а також стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях сільськогосподарського призначення вогнем чи іншим загальнонебезпечним способом -

Стаття 246. Незаконна порубка лісу

Незаконна порубка дерев і чагарників у лісах, захисних та інших лісових насадженнях, що заподіяло істотну шкоду, а також вчинення таких дій у заповідниках або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, або в інших особливо охоронюваних лісах -

Стаття 247. Порушення законодавства про захист рослин

Порушення правил, установлених для боротьби зі шкідниками і хворобами рослин, та інших вимог законодавства про захист рослин, що спричинило тяжкі наслідки, -

Стаття 248. Незаконне полювання

1. Порушення правил полювання, якщо воно заподіяло істотну шкоду, а також незаконне полювання в заповідниках або на інших територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, або полювання на звірів, птахів чи інші види тваринного світу, що занесені до Червоної книги України, -

Примітка. Істотною шкодою у цій статті, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 249. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом

1. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, якщо воно заподіяло істотну шкоду, -

Стаття 250. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів або диких водних тварин -

Стаття 251. Порушення ветеринарних правил

Порушення ветеринарних правил, яке спричинило поширення епізоотії або інші тяжкі наслідки, -

карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Стаття 252. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду

1. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду -

Стаття 253. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля

1. Розробка і здача проектів, іншої аналогічної документації замовнику службовою чи спеціально уповноваженою особою без обов'язкових інженерних систем захисту довкілля або введення (прийом) в експлуатацію споруд без такого захисту, якщо вони створили небезпеку тяжких технологічних аварій або екологічних катастроф, загибелі або масового захворювання населення або інших тяжких наслідків, -

Стаття 254. Безгосподарське використання земель

Безгосподарське використання земель, якщо це спричинило тривале зниження або втрату їх родючості, виведення земель з сільськогосподарського обороту, змивання гумусного шару, порушення структури ґрунту.

Контрольні запитання

1. У якому випадку можлива кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення?
2. Які матеріали направляються державної екологічної інспекцією до прокуратури для порушення кримінальної справи?
3. Як називається розділ Кримінального кодексу України стосовно екологічних правопорушень?
4. Скільки у Кримінальному кодексі України статей відносно екологічних правопорушень?
5. Які карні міри за екологічні правопорушення передбачені у Кримінальному кодексі України?
6. На який максимальний строк позбавлення волі може бути покараний правопорушник екологічного законодавства?

ЛІТЕРАТУРА

рекомендована при вивченні дисципліни

(законодавчі та нормативно-правові документи треба використовувати зі змінами, користуючись електронним ресурсом. Режим доступу: – www.rada.gov.ua.)

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», від 25.06.1991р. №1264-XII. www.rada.gov.ua
2. Постанова КМУ від 13.08.1993р. №641 «Про створення Державної екологічної інспекції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України». www.rada.gov.ua
3. Указ Президента України «Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 13.04.2011 р. №454/2011
4. Постанова КМУ від 14.09.2011 «Про утворення територіальних органів Державної екологічної інспекції».
5. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5.04.2007 р. № 877-V.
6. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 10.09.2008р. №464 «Про затвердження Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства».
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища та періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю)» від 19.03.2008р. №212
8. Наказ Мінекоресурсів України від 31.03.2003 №56/м «Про затвердження Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів». www.menr.gov.ua
9. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 05.07.2004р. №264 «Про затвердження Інструкції з оформлення органами Міністерства охорони навколишнього природного середовища України матеріалів про адміністративні правопорушення». ». www.menr.gov.ua
10. Наказ Мінприроди України від 26.10.1995 , №116 «Положення про порядок обчислення розміру відшкодування та сплати збитків, заподіяних внаслідок забруднення із судів, кораблів та інших плаваючих щзасобівтериторіальних і внутрішніх морських вод України».

11. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 4.03.2008р. №108 «Про затвердження Переліку основних питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)». www.menr.gov.ua.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984р. №8073-Х.
13. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 27.02.2002р. №88 «Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля».
14. Кодекс законів про працю України» від 10,12,1971, №322- VIII/
15. Наказ Мінприроди України від 15.09.2004 №353 «Про затвердження Положення про порядок опломбування або опечатування підприємств, окремих їх цехів (дільниць) і одиниць обладнання у разі обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів».
16. Кримінальний кодекс України від 05.04. 2001 №2341-III/
17. Кліменко М.О, Прищепа А.М., Стецюк Л.М., Брежицькая О.А Екологічне інспектування. Підручник. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 400 с.
18. Кліменко М.О, Прищепа А.М., Стецюк Л.М., Брежицькая О.А Екологічне інспектування. Практикум. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 228 с.
19. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Екологічне інспектування». Одеса. 2006р.56с.;

ДОДАТКИ

Додаток А
ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 13 квітня 2011 року № 454/2011

ПОЛОЖЕННЯ
про Державну екологічну інспекцію України

1. Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України (далі - Міністр).

Держекоінспекція України входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

2. Держекоінспекція України у своїй діяльності керується Конституцією ([254к/96-ВР](#)) та законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства екології та природних ресурсів України (далі - Міністерство), іншими актами законодавства України, дорученнями Президента України і Міністра, а також цим Положенням.

3. Основними завданнями Держекоінспекції України є:
внесення Міністрові пропозицій щодо формування державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

реалізація державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів; додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду; за екологічною та радіаційною безпекою (у тому числі у пунктах пропуску через державний кордон і в зоні діяльності митниць призначення та відправлення) під час імпорту, експорту та транзиту вантажів і транспортних засобів; біологічною і генетичною безпекою щодо біологічних об'єктів природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів (ГМО) у відкритій системі; поведженням з відходами (крім поведження з радіоактивними відходами) і небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами;

інші завдання, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

4. Держекоінспекція України відповідно до покладених завдань:

1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та подає їх Міністрові для погодження і внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України;

2) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами - нерезидентами вимог:

а) законодавства про екологічну та радіаційну безпеку:

у процесі проведення наукових, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, впровадження у виробництво відкриттів, винаходів, використання нової техніки, устаткування, технологій і систем, що імпортуються;

на військових (у тому числі іноземних держав у місцях їх базування на території України) і оборонних об'єктах, об'єктах органів Міністерства внутрішніх справ України, Державної пенітенціарної служби України, Служби безпеки України та Адміністрації Державної прикордонної служби України у місцях їх постійної дислокації, а також під час передислокації військ і військової техніки з використанням автомобільних, повітряних, залізничних та плавучих транспортних засобів, проведення військових навчань, маневрів;

на пунктах пропуску через державний кордон і в зоні діяльності митниць призначення та відправлення під час імпорту, експорту та транзиту вантажів і транспортних засобів;

під час здійснення діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

під час здійснення операцій із металобрухтом, проведення екологічного контролю експортних партій брухту чорних та кольорових металів;

щодо додержання вимог висновків державної екологічної експертизи;

б) законодавства про використання та охорону земель щодо: консервації деградованих і малопродуктивних земель; збереження водно-болотних угідь;

виконання екологічних вимог при наданні у власність і користування, в тому числі в оренду, земельних ділянок;

здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними речовинами, відходами, стічними водами;

додержання режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, а також територій, що підлягають особливій охороні;

додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель;

встановлення та використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також щодо додержання режиму використання їх територій;

ведення будівельних, днопоглиблювальних робіт, видобування піску і гравію, прокладення кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду;

в) законодавства про охорону і раціональне використання вод та відтворення водних ресурсів щодо:

реалізації державних, цільових, міждержавних та регіональних програм з оздоровлення, використання і охорони вод, відтворення водних ресурсів;

наявності та дотримання умов виданих дозволів, установлених нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин, лімітів забору і використання води та скидання забруднюючих речовин;

права державної власності на води;

дотримання правил ведення водокористувачами первинного обліку кількості вод, що забираються із водних об'єктів і скидаються до них, та визначення якості води;

дотримання встановленого режиму господарської діяльності у зонах санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання, водоохоронних зонах, прибережних захисних смугах, смугах відведення та берегових смугах водних шляхів;

здійснення водокористувачами заходів із запобігання забрудненню водних об'єктів стічними (дощовими, сніговими) водами, що відводяться з їх території;

виконання заходів з економного використання водних ресурсів; використання вод (водних об'єктів) відповідно до цілей та умов їх надання;

здійснення погоджених у встановленому порядку технологічних, лісомеліоративних, гідротехнічних та інших заходів щодо охорони вод від вичерпання, поліпшення їх стану, а також припинення скидання забруднених зворотних вод (стічні, шахтні, кар'єрні, дренажні води), баластних та лляльних вод;

здійснення робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води;

дотримання екологічних вимог під час проектування, розміщення, будівництва, реконструкції та прийняття в експлуатацію підприємств, споруд, інших об'єктів;

виконання заходів, пов'язаних із попередженням шкідливої дії води і ліквідацією її наслідків;

дотримання регламентів скидання промислових забруднених стічних чи шахтних, кар'єрних, рудникових вод з накопичувачів, норм і правил експлуатації технологічних водойм (ставки - охолоджувачі теплових і атомних станцій, рибоводні ставки, ставки-відстійники та інші);

якості та кількості скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин;

використання, відтворення і охорони морського середовища і природних ресурсів внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України та континентального шельфу України, додержання норм екологічної безпеки;

проведення навантажувально-розвантажувальних операцій у портах, портових пунктах та на рейдах;

дотримання суднами, кораблями та іншими плавучими засобами міжнародних конвенцій про запобігання забрудненню морського середовища;

обсягів використання водних ресурсів, їх обліку й достовірності звітних даних про обсяги використаної води;

г) законодавства про охорону атмосферного повітря щодо:

виконання запланованих і затверджених загальнодержавних, галузевих або регіональних природоохоронних програм;

наявності та додержання дозволів на викиди забруднюючих речовин;

забезпечення безперебійної ефективної роботи і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;

додержання нормативів у галузі охорони атмосферного повітря;

додержання екологічних показників нафтопродуктів (бензину автомобільного та дизельного палива), які реалізуються шляхом оптової та роздрібною торгівлі суб'єктами господарювання;

порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ у господарських цілях;

надання своєчасної, повної та достовірної інформації про стан атмосферного повітря, визначення видів і обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря;

д) законодавства про охорону, захист, використання та відтворення лісів щодо:

законності вирубки, ушкодження дерев і чагарників, знищення або ушкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розплідниках і на плантаціях, а також молодняку природного походження й самосівів на площах, призначених під лісовідновлення;

раціонального та невиснажливого використання лісових ресурсів;

добування, здійснення побічного та супутнього спеціального лісокористування;

виконання комплексу необхідних заходів захисту для забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу, застосування пестицидів і агрохімікатів у лісовому господарстві й лісах;

використання полезахисних лісосмуг, водоохоронних і захисних лісових насаджень;

заготовки деревини відповідно до затвердженого лісосічного фонду, в тому числі розрахункової лісосіки;

недопущення експлуатації нових і реконструйованих підприємств, цехів, агрегатів, транспортних шляхів, магістральних трубопроводів, комунальних і інших об'єктів, не забезпечених обладнанням, що запобігає шкідливому впливу на стан і відтворення лісів;

збереження корисної для лісу фауни;

е) законодавства щодо охорони, утримання і використання зелених насаджень;

є) законодавства про використання, охорону і відтворення рослинного світу;

ж) законодавства про охорону, раціональне використання та відтворення тваринного світу щодо:

використання об'єктів тваринного світу;

регулювання чисельності диких тварин;

використання і відтворення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тварин, занесених до Червоної книги України;

охорони тваринного світу на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України;

охорони середовища перебування, шляхів міграції, переселення, акліматизації і схрещування диких тварин;

ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу;

захисту диких тварин від жорстокого поводження;

дотримання права державної власності на тваринний світ;

з) законодавства щодо дотримання правил створення, поповнення, зберігання, використання та державного обліку зоологічних, ботанічних колекцій і торгівлі ними;

и) законодавства під час ведення мисливського господарства та полювання;

і) законодавства про збереження об'єктів рослинного та тваринного світу, занесених до Червоної та Зеленої книг України, формування, збереження й використання екологічної мережі;

ї) законодавства про додержання режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

й) законодавства про охорону, використання і відтворення риби та інших водних живих ресурсів щодо:

зариблення, здійснення контрольованого вилову, акліматизації, рибориства, утримання і відтворення у неволі чи напіввільних умовах з комерційною та іншими цілями;

меліоративного вилову малоцінних і хижих видів риб, шкідливих водних організмів;

достовірності звітних даних про обсяги використання рибних та інших водних живих ресурсів;

охорони, використання, відтворення риби та інших водних живих ресурсів у виключній (морській) економічній зоні України;

дотримання міжнародних договорів України в галузі регулювання риболовства;

штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах;

порядку та умов здійснення промислового, любительського, спортивного, наукового рибориства на водних об'єктах України;

забезпечення рибозахисними обладнаннями водозабірних споруд;

проведення рибозахисних заходів на водозабірних та інженерних спорудах меліоративних систем та вивчення технічного стану рибозахисного обладнання;

к) законодавства у сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію;

л) законодавства щодо дотримання вимог реєстрації в судових документах операцій зі шкідливими речовинами та сумішами;

м) законодавства про поводження з відходами щодо: дотримання вимог виданих дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

дотримання вимог виданих лімітів на утворення та розміщення відходів;

складання і ведення реєстру об'єктів утворення відходів та реєстру місць видалення відходів;

перевезення небезпечних відходів територією України та транскордонних перевезень відходів;

збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення, захоронення відходів;

ведення первинного обліку кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, подання відповідної статистичної звітності в установленому порядку та паспортизації таких відходів;

виконання вимог нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку, при виробництві продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням;

недопущення змішування та захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія;

дотримання правил і режиму експлуатації установок, виробництв з оброблення та утилізації відходів;

дотримання правил зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації, захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин, небезпечних речовин;

додержання вимог екологічної безпеки при транспортуванні, зберіганні, використанні, знешкодженні й похованні хімічних засобів захисту рослин, мінеральних добрив, токсичних речовин і відходів;

своєчасності й повноти виконання заходів щодо захисту земель від засмічення відходами;

н) законодавства щодо наявності дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, дотримання їх умов;

о) Конвенції з міжнародної торгівлі вимираючими видами дикої фауни і флори ([995_129](#)) CITES у пунктах пропуску через державний кордон України та в зоні діяльності митниць призначення та відправлення;

3) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення у випадках, передбачених законом;

4) подає Міністрові пропозиції щодо: видачі, зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, лімітів та квот на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів,

а також установлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища;

5) надає центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування приписи щодо зупинення дії чи анулювання в установленому законодавством порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, в тому числі водних живих ресурсів, ліцензій на проведення землевпорядних та землеоціночних робіт, а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища;

6) вносить у встановленому порядку центральним органам виконавчої влади, їх територіальним органам, місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування вимоги щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання, відтворення та охорони природних ресурсів;

7) призначає громадських інспекторів з охорони довкілля та видає їм посвідчення, організовує їх роботу, надає їм методичну та практичну допомогу, вживає заходів до усунення виявлених недоліків і порушень в їх діяльності;

8) забезпечує інформування громадськості про реалізацію державної політики у відповідній сфері;

9) утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Держекоінспекції України, затверджує їх положення (статути), в установленому порядку призначає на посади та звільняє з посад їх керівників, формує кадровий резерв на посади керівників таких підприємств, установ та організацій;

10) виконує у межах повноважень інші функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління;

11) формує державне замовлення на підготовку фахівців у відповідній сфері;

12) здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

5. Держекоінспекція України з метою організації своєї діяльності:

1) забезпечує в межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням в апараті Держекоінспекції України, її територіальних органах, на

підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління;

2) здійснює в установленому порядку добір кадрів в апарат Держекоінспекції України та на керівні посади в її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, формує в установленому порядку кадровий резерв на відповідні посади, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та працівників апарату Держекоінспекції України, її територіальних органів;

3) контролює діяльність територіальних органів Держекоінспекції України;

4) організовує планово-фінансову роботу в апараті Держекоінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів;

5) організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних із діяльністю Держекоінспекції України, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління;

6) реалізовує у межах своїх повноважень державну політику у сфері охорони державної таємниці та інформації з обмеженим доступом, що є власністю держави, здійснює в установленому порядку контроль за станом охорони та збереження такої інформації в Держекоінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління;

7) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;

8) організовує ведення діловодства та архіву в апараті Держекоінспекції України відповідно до встановлених правил;

9) організовує у межах своїх повноважень наукову, науково-технічну, інвестиційну, інформаційну, видавничу діяльність, сприяє створенню і впровадженню сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних мереж.

6. Держекоінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право:

1) залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади;

2) одержувати інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб;

3) скликати наради, створювати комісії та робочі групи;

4) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, в тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

5) проводити перевірки з питань, що належать до її компетенції, видавати за їх результатами обов'язкові для виконання приписи, розпорядження;

6) зупиняти транспортні (в тому числі плавучі) засоби та проводити їх огляд, огляд знарядь добування об'єктів рослинного та тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів) в місцях їх добування, зберігання, перероблення та реалізації;

7) оглядати в пунктах пропуску через державний кордон, на митницях призначення та відправлення всі види автомобільних транспортних засобів у порядку, визначеному законодавством, з метою виявлення екологічно небезпечних і заборонених до вивезення з України та ввезення в Україну вантажів;

8) перевіряти документи на право спеціального використання природних ресурсів (дозволи, ліцензії, сертифікати, висновки, рішення, ліміти, квоти, погодження, свідоцтва);

9) виконувати відбір проб та інструментально-лабораторні вимірювання показників складу і властивостей викидів стаціонарних та пересувних джерел забруднення атмосферного повітря, ґрунтів, вод лляльних, баластних, зворотних, поверхневих та морських, вимірювання показників складу та властивостей підземних вод у пробах із спостережувальних свердловин на об'єктах, що обстежуються, та вимірювання екологічних показників нафтопродуктів (бензину автомобільного та дизельного палива), які реалізуються шляхом оптової та роздрібною торгівлі суб'єктами господарювання;

10) здійснювати відповідно до законодавства фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання та розкриття порушень вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

11) вилучати в установленому порядку в осіб знаряддя добування об'єктів тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів), транспортні (в тому числі плавучі) засоби, обладнання та предмети, що є знаряддям добування об'єктів тваринного світу (в тому числі водних живих ресурсів), незаконно добуті природні ресурси і продукцію, що з них вироблена, а також відповідні документи (ліцензії, дозволи тощо);

12) розраховувати розмір збитків, заподіяних державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства, та пред'являти претензії;

13) викликати громадян для одержання усних та письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу;

14) доставляти осіб, які вчинили порушення вимог законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу, до органів внутрішніх справ, Державної прикордонної служби України або виконавчих органів місцевих рад, якщо особу порушника неможливо встановити на місці вчинення правопорушення;

15) приймати рішення про обмеження чи зупинення (тимчасово) діяльності підприємств і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вимог дозволів на використання природних ресурсів, з перевищенням нормативів гранично допустимих викидів впливу фізичних та біологічних факторів і лімітів скидів забруднюючих речовин, за винятком суб'єктів підприємницької діяльності (інвесторів), що провадять свою діяльність відповідно до законодавства про угоди щодо розподілу продукції;

16) опломбовувати приміщення, устаткування, апаратуру підприємств, установ, організацій та об'єктів, стосовно яких було прийняте в установленому порядку рішення про обмеження чи тимчасове зупинення їх діяльності;

17) приймати рішення про відновлення діяльності підприємств, установ і організацій та експлуатацію об'єктів, стосовно яких було прийняте в установленому порядку рішення про обмеження чи тимчасове зупинення їх діяльності, після усунення всіх виявлених порушень;

18) вживати в установленому порядку заходів досудового врегулювання спорів, виступати позивачем та відповідачем у судах;

19) передавати до прокуратури, органів досудового слідства та органів дізнання матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки злочину;

20) використовувати за погодженням із Міністерством внутрішніх справ України спеціальні транспортні засоби, які мають кольорографічне забарвлення та напис з емблемою;

21) виконувати в установленому порядку арбітражні вимірювання концентрацій забруднюючих речовин у контрольних пробах.

7. Держекоінспекція України здійснює свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, морські екологічні інспекції (Азовська, Азово-Чорноморська, Північно-Західного регіону Чорного моря).

8. Держекоінспекція України у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими органами виконавчої влади, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, з органами місцевого самоврядування,

відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, профспілками та організаціями роботодавців, а також підприємствами, установами, організаціями.

9. Держекоінспекція України у межах своїх повноважень, на основі і на виконання Конституції ([254к/96-ВР](#)) та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства та доручень Міністра видає накази організаційно-розпорядчого характеру, які підписує Голова Держекоінспекції України.

10. Держекоінспекцію України очолює Голова, якого призначає на посаду за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра, та звільняє з посади Президент України.

Голова Держекоінспекції України за посадою є Головним державним інспектором України з охорони навколишнього природного середовища.

Голова Держекоінспекції України:

1) очолює Держекоінспекцію України, здійснює керівництво її діяльністю;

2) забезпечує виконання Держекоінспекцією України та її територіальними органами Конституції ([254к/96-ВР](#)) та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства, доручень Міністра, скасовує рішення територіальних органів Держекоінспекції України;

3) вносить Міністрові пропозиції щодо формування державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, розроблені Держекоінспекцією України з питань, що належать до її компетенції, проекти законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів Міністерства;

4) затверджує за погодженням із Міністром схвалені на засіданні колегії річний план роботи Держекоінспекції України, заходи щодо реалізації основних напрямів та пріоритетних цілей її діяльності відповідно до визначених завдань;

5) звітує перед Міністром про виконання планів роботи Держекоінспекції України та покладених на неї завдань, про усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності Держекоінспекції України, її територіальних органів, а також про притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у допущених порушеннях;

6) вносить Міністрові пропозиції щодо кандидатур на посади своїх заступників;

7) затверджує за погодженням із Міністром структуру апарату Держекоінспекції України, затверджує положення про структурні підрозділи апарату Держекоінспекції України;

8) призначає на посади та звільняє з посад за погодженням з Міністром керівників і заступників керівників структурних підрозділів апарату Держекоінспекції України, призначає на посади та звільняє з посад інших державних службовців та працівників апарату Держекоінспекції України;

9) вносить Міністрові пропозиції щодо утворення в межах граничної чисельності державних службовців та працівників Держекоінспекції України і коштів, передбачених на її утримання, а також щодо ліквідації, реорганізації Кабінетом Міністрів України територіальних органів Держекоінспекції України, які є юридичними особами, затверджує положення про них;

10) утворює в межах граничної чисельності державних службовців та працівників Держекоінспекції України і коштів, передбачених на її утримання, ліквідовує, реорганізовує за погодженням з Міністром і Кабінетом Міністрів України територіальні органи як структурні підрозділи апарату Держекоінспекції України;

11) затверджує структуру та граничну чисельність працівників територіальних органів у межах граничної чисельності Держекоінспекції України, а також їх штатний розпис і кошторис;

12) призначає на посади за погодженням із Міністром та головами відповідних місцевих державних адміністрацій, звільняє за погодженням з Міністром з посад керівників територіальних органів Держекоінспекції України, призначає на посади та звільняє з посад за погодженням з Міністром заступників керівників територіальних органів Держекоінспекції України;

13) затверджує розподіл обов'язків між своїми заступниками;

14) забезпечує взаємодію Держекоінспекції України із визначеним Міністром структурним підрозділом Міністерства, відповідальним за взаємодію з Держекоінспекцією України;

15) забезпечує дотримання встановленого Міністром порядку обміну інформацією між Міністерством та Держекоінспекцією України, вчасність її подання;

16) проводить особистий прийом громадян;

17) скликає та проводить наради з питань, що належать до компетенції Держекоінспекції України;

18) представляє в установленому порядку Держекоінспекцію України у відносинах з іншими державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями в Україні та за її межами;

19) дає у межах повноважень обов'язкові для виконання державними службовцями і працівниками апарату Держекоінспекції України та його територіальних органів доручення;

20) порушує в установленому порядку перед Міністром питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності першого заступника та заступника Голови Держекоінспекції України, притягає до дисциплінарної відповідальності інших працівників Держекоінспекції України, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, які входять до сфери її управління, у разі неналежного виконання ними своїх обов'язків;

21) здійснює інші повноваження відповідно до законів та актів Президента України.

11. Голова Держекоінспекції України має двох заступників, у тому числі одного першого.

Перший заступник, заступник Голови Держекоінспекції України призначаються на посади Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі погоджених із Міністром пропозицій Голови Держекоінспекції України, та звільняються з посад Президентом України.

12. Перший заступник, заступник Голови Держекоінспекції України за посадою є відповідно першим заступником та заступником Головного державного інспектора України з охорони навколишнього природного середовища.

Посадові особи інспекторського складу - керівники структурних підрозділів Держекоінспекції України та їх заступники за посадою є старшими державними інспекторами України з охорони навколишнього природного середовища, головні та провідні спеціалісти - державними інспекторами України з охорони навколишнього природного середовища.

Головний державний інспектор України з охорони навколишнього природного середовища, його заступники приймають рішення про обмеження та тимчасове зупинення діяльності підприємств, установ, організацій та експлуатацію об'єктів, за винятком суб'єктів підприємницької діяльності (інвесторів), що провадять свою діяльність відповідно до законодавства про угоди щодо розподілу продукції, у разі порушення ними вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, надають дозволи на відновлення їх діяльності (експлуатації) після усунення допущених порушень.

13. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Держекоінспекції України, обговорення найважливіших напрямів її діяльності у Держекоінспекції України утворюється колегія у складі Голови Держекоінспекції України (голова колегії), першого заступника та заступника Голови Держекоінспекції України за посадою, визначених Міністром посадових осіб Міністерства. У

разі потреби до складу колегії Держекоінспекції України можуть входити керівники структурних підрозділів Держекоінспекції України, а також у встановленому порядку інші особи.

Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання наказу Держекоінспекції України.

Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у Держекоінспекції України можуть утворюватися постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

Рішення про утворення чи ліквідацію колегії, постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, їх кількісний і персональний склад, положення про них затверджуються Головою Держекоінспекції України.

14. Державні інспектори України з охорони навколишнього природного середовища наділяються відповідно до законодавства правом носіння форми встановленого зразка і вогнепальної зброї.

15. Гранична чисельність державних службовців та працівників Держекоінспекції України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Структура апарату Держекоінспекції України затверджується Головою Держекоінспекції України за погодженням із Міністром.

Штатний розпис, кошторис Держекоінспекції України затверджуються Головою Держекоінспекції України за погодженням із Міністерством фінансів України.

Держекоінспекція України є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, емблему, власні бланки, рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
навколишнього природного
середовища України
05.07.2004 N 264

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
27 липня 2004 р.
за N 934/9533

ІНСТРУКЦІЯ
з оформлення органами Державної екологічної
інспекції України та її територіальними органами
матеріалів про адміністративні правопорушення

{ Заголовок із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }
{ У тексті Інструкції та відповідних додатків до неї слова "відділу державної виконавчої служби" замінено словами "органу державної виконавчої служби" згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 346 ([z0952-06](#)) від 24.07.2006 }
{ У тексті та додатках Інструкції слова "Мінприроди України" замінено словом "Мінприроди" у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }
{ У тексті Інструкції та додатках до неї слова "органи Міністерства охорони навколишнього природного середовища України", "органи Мінприроди" в усіх відмінках замінено словами "органи Держекоінспекції України" у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

1. Загальні положення

1.1. Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення ([80731-10](#), [80732-10](#)) (далі КУпАП), цією Інструкцією з оформлення органами Держекоінспекції України матеріалів про адміністративні правопорушення (далі - Інструкція) та іншими нормативними і законодавчими актами.

1.2. Ця Інструкція визначає порядок оформлення матеріалів посадовими особами Державної екологічної інспекції України та її територіальних органів (далі - органи Держекоінспекції України) при провадженні у справах про адміністративні правопорушення, а також встановлює порядок їх обліку.

{ Пункт 1.2 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007, Наказу Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

2. Оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення

2.1. При вчиненні громадянами і посадовими особами адміністративних правопорушень у сфері охорони навколишнього природного середовища уповноважені на те посадові особи органів Держекоінспекції України та громадські інспектори з охорони довкілля згідно зі статтею 255 КУпАП ([80732-10](#)) складають протокол про адміністративне правопорушення (далі - протокол) (додатки 1 та 2).

2.2. При виявленні порушень вимог природоохоронного законодавства, які вчинені посадовими особами підприємств, установ та організацій, їх структурних або відокремлених підрозділів, незалежно від форм власності та видів господарської діяльності, протокол про адміністративне правопорушення складається відносно особи, яка вчинила порушення природоохоронного законодавства, а якщо таку особу встановити неможливо, - то відносно посадової особи, яка відповідає за стан охорони навколишнього природного середовища на даному підприємстві, а у разі, якщо така особа не призначена - стосовно керівника підприємства, установи чи організації.

{ Пункт 2.2 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

2.3. Протокол складається на місці виявлення правопорушення. У разі неможливості складення протоколу на місці вчинення правопорушення, якщо складання протоколу є обов'язковим, посадові особи органів Держекоінспекції України можуть доставляти порушника(ів) до органів, визначених у статті 259 КУпАП ([80732-10](#)). { Абзац перший пункту 2.3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

В разі вчинення адміністративних правопорушень, визначених статтею 258 КУпАП ([80732-10](#)), якщо розмір штрафу не перевищує трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, але порушник оспорує стягнення, що на нього накладається за вчинення правопорушення, то складається протокол про адміністративне правопорушення.

2.4. При складанні протоколу вказується частина статті та стаття КУпАП ([80731-10](#), [80732-10](#)), згідно з якою наступає адміністративна відповідальність за вчинені протиправні дії.

У протоколі обов'язково зазначаються:

дата і місце його складання (число, місяць і рік складання протоколу, найменування населеного пункту, де його складено);

посада, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол;

відомості про особу порушника, а саме:

прізвище, ім'я, по батькові;

число, місяць, рік та місце народження;

сімейний стан, у тому числі кількість утриманців (у разі наявності інформації); { Абзац восьмий пункту 2.4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

фактичне місце проживання (поштова адреса);

місце роботи (повна назва підприємства без застосування аббревіатур та його поштова адреса) або навчання особи, а якщо особа не працює, то про це робиться відмітка;

відомості щодо заробітної плати (у разі наявності інформації); { Абзац одинадцятий пункту 2.4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

посада особи, що вчинила порушення (для посадових осіб);

паспорт (серія, номер, ким і коли виданий) або інший документ, що посвідчує особу;

місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення. Суть правопорушення повинна бути описана таким чином, щоб вона найточніше відповідала термінології, що вживається у законах України, які передбачають відповідальність;

нормативно-правові акти, які передбачають відповідальність за вчинене правопорушення (з обов'язковим зазначенням статей (їх частин), пунктів, абзаців тощо);

прізвища, ім'я та по батькові, адреси свідків, якщо вони є. У протоколі може зазначатися як домашня адреса, так і адреса службової особи або контактний телефон, за яким їх можна викликати;

пояснення порушника;

інші відомості, необхідні для вирішення справи (відомості про наявність актів обстеження підприємств, установ, організацій і об'єктів, відмітки про наявність документів та речей, які слугують доказами в справі, тощо);

заподіяна матеріальна шкода (у разі наявності);

відмітка про отримання особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, другого екземпляра протоколу. { Пункт 2.4 доповнено абзацом двадцятим згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України N 11 ([z0150-10](#)) від 13.01.2010 }

2.5. У разі, якщо виявлено факт заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу, однак особу порушника встановити неможливо (порушник вчинив правопорушення і зник з місця події), посадовою особою органу Держекоінспекції України на місці виявлення такого порушення складається акт (за формою, наведеною у додатку 2 до Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів, затвердженої наказом Мінекоресурсів від 31.03.2003 N 56/м ([z0298-03](#)), зареєстрованої в Мін'юсті 14.04.2003 за N 298/7619).

Складений акт протягом трьох днів з моменту виявлення правопорушення направляється до органу внутрішніх справ за місцем його вчинення для встановлення особи правопорушника.

Виявлені на місці вчинення правопорушення об'єкти тваринного та рослинного світу вилучаються, про що зазначається в акті.

{ Пункт 2.5 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

2.6. Відповідно до статті 6 Закону України "Про засади державної мовної політики" ([5029-17](#)) усі реквізити протоколу заповнюються розбірливим почерком українською мовою.

{ Пункт 2.6 глави 2 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

2.7. Не допускається закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до протоколу, а також внесення додаткових записів після того, як протокол підписаний особою, на яку він складений.

2.8. При складанні протоколу слід чітко та розбірливо викладати всі відомості, передбачені формою протоколу, звертаючи особливу увагу на точність і повноту викладення складу порушення, які саме речі, предмети і документи вилучені за фактом виявленого порушення, їх індивідуальні ознаки, кількість, номери тощо.

Відповідно до статті 265 КУпАП ([80732-10](#)) речі й документи, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення, виявлені під час огляду речей, вилучаються посадовими особами органів Держекоінспекції України, про що в протоколі про адміністративне правопорушення робиться запис, які саме речі, предмети, документи вилучені у особи, вказуються їх індивідуальні ознаки, номери тощо, а при потребі - місце та обставини їх виявлення, якщо це має суттєве значення при розгляді справи.

Вилучені речі і документи зберігаються до розгляду справи про адміністративне правопорушення у місцях, що їх визначають органи (посадові особи) Держекоінспекції України, яким надано право провадити вилучення речей і документів. На вилучені речі та документи порушнику видається опис (за формою, наведеною у додатку 1 до Інструкції про порядок вилучення та передання на зберігання до органів внутрішніх справ вилученої у порушників природоохоронного законодавства вогнепальної та іншої зброї і боєприпасів, затвердженої наказом Мінекоресурсів України від 31.03.2003 N 56/М ([z0298-03](#)) і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 14.04.2003 за N 298/7619). { Абзац третій пункту 2.8 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

2.9. Якщо правопорушення вчинено кількома особами, то протокол складається на кожну особу окремо.

Якщо однією особою вчинено два або більше адміністративних правопорушень, то адміністративне стягнення накладається за кожне правопорушення окремо.

Якщо особа вчинила кілька адміністративних правопорушень, справи про які одночасно розглядаються одним і тим самим органом Держекоінспекції України (посадовою особою), стягнення накладається в межах санкції, встановленої за більш серйозне правопорушення з числа вчинених. До основного стягнення в цьому разі може бути приєднано одне з додаткових стягнень, передбачених статтями про відповідальність за будь-яке з вчинених правопорушень.

2.10. Якщо правопорушення пов'язане зі шкодою, заподіяною навколишньому природному середовищу (забруднення або засмічення земель, вод тощо), то про це зазначається в протоколі.

2.11. Протокол підписується особою, яка його склала, порушником (законними представниками) і свідками, якщо вони є.

У разі відмови порушника від підписання протоколу в ньому робиться запис про це.

Порушник має право додати до протоколу пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, а також викласти мотиви відмови від його підписання. У разі коли порушник пише пояснення на окремому аркуші, в протоколі про це робиться відмітка.

2.12. Протокол складається в двох примірниках. У разі, якщо матеріали про правопорушення надсилаються до прокурора, органу досудового слідства чи дізнання, копія цих матеріалів, засвідчена в установленому порядку, залишається у посадової особи, яка їх склала.

{ Пункт 2.12 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007; із

змiнами, внесеними згiдно з *Наказом Мiнiстерства охорони навколишнього природного середовища України N 11 ([z0150-10](#))* вiд 13.01.2010 }

2.13. Особа, яка склала протокол, роз'яснює порушнику його права та обов'язки, передбаченi статтею 63 Конституцiї України та статтею 268 КУпАП, ([80732-10](#)) про що порушник ставить свiй пiдпис, а в разi вiдмови вiд пiдпису робиться вiдмiтка у протоколi, та вручається чи надсилається повiдомлення щодо розгляду справи про адмiнiстративне правопорушення (додаток 3).

{ *Пункт 2.13 з мiнами, внесеними згiдно з Наказом Мiнiстерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#))* вiд 20.09.2007 }

2.14. Протокол надсилається органу (посадовiй особi), уповноваженому розглядати справу про адмiнiстративне правопорушення.

{ *Пункт 2.14 з мiнами, внесеними згiдно з Наказом Мiнiстерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#))* вiд 20.09.2007 }

3. Розгляд справ про адмiнiстративнi правопорушення

3.1. Справи про адмiнiстративнi правопорушення розглядаються посадовими особами Мiнприроди згiдно зi статтею 242-1 КУпАП ([80732-10](#)) та за мiсцем його вчинення (стаття 276 КУпАП).

Справи про адмiнiстративнi правопорушення, передбаченi статтями 80 i 81 КУпАП ([80731-10](#)), можуть також розглядатися за мiсцем проживання порушникiв. В таких випадках матерiали направляються до вiдповiдного органу Держекоiнспекцiї України рекомендованим листом iз повiдомленням про вручення.

При пiдготовцi справи про адмiнiстративне правопорушення до розгляду посадова особа Мiнприроди обов'язково вирiшує питання, визначенi статтею 278 КУпАП ([80732-10](#)).

3.2. Справа про адмiнiстративне правопорушення за статтями, пiдвiдомчими для розгляду органам Держекоiнспекцiї України, розглядається в п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адмiнiстративне правопорушення та iнших матерiалiв справи (стаття 277 КУпАП ([80732-10](#)).

3.3. Справа розглядається в присутностi порушника або його законного представника.

Розгляд справи при вiдсутностi порушника може бути лише у випадках, коли є данi про своєчасне сповiщення порушника про мiсце i час розгляду справи (наявнiсть отриманого порушником повiдомлення про дату та мiсце розгляду справи, засвiдченого пiдписом порушника чи працiвника поштового вiддiлення) i якщо вiд нього не надiйшло клопотання про вiдкладення розгляду справи.

3.4. Посадова особа при розгляді справи про адміністративні правопорушення зобов'язана з'ясувати:

чи було вчинено адміністративне правопорушення;

чи винна дана особа у його вчиненні;

чи підлягає вона адміністративній відповідальності;

чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність;

чи заподіяно майнову шкоду, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

3.5. Адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - два місяці з дня його виявлення. У разі закриття кримінального провадження, але при наявності в діях порушника ознак адміністративного правопорушення, адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через місяць з дня прийняття рішення про закриття кримінального провадження (стаття 38 КУпАП ([80731-10](#))).

{ Пункт 3.5 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([з1559-14](#)) від 02.10.2014 }

3.6. Якщо при розгляді справи посадова особа прийде до висновку, що у порушенні є ознаки злочину, вона передає матеріали прокурору, органу досудового розслідування (стаття 253 КУпАП ([80732-10](#))). При цьому виноситься постанова про закриття справи (додаток 4), яка передається разом з матеріалами та супровідним листом.

{ Пункт 3.6 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([з1559-14](#)) від 02.10.2014 }

3.7. При закритті справи за наявності обставин, передбачених статтею 247 КУпАП ([80732-10](#)), виноситься постанова про закриття справи.

3.8. У разі отримання посадовою особою, яка розглядає матеріали прокурора, органу досудового розслідування щодо закриття кримінального провадження, але за наявності в діях порушника ознак адміністративного правопорушення, посадова особа під час розгляду справи повинна керуватися вимогами пункту 8 статті 247 КУпАП ([80731-10](#)) (щодо неможливості розпочати провадження у справі про адміністративне правопорушення, якщо є не скасована постанова про закриття справи про адміністративне правопорушення по тому самому факту щодо особи, яка притягається до відповідальності, а також повідомлення про підозру особі у кримінальному провадженні по даному факту). Попередня постанова про закриття справи підлягає обов'язковому скасуванню після чого провадження у справі про адміністративне правопорушення підлягає відновленню.

{ Пункт 3.8 глави 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([з1559-14](#)) від 02.10.2014 }

3.9. Усі матеріали на кожного правопорушника формуються в окремі справи про адміністративне правопорушення. Справа на правопорушника оформляється з моменту складання протоколу. У справі накопичуються усі матеріали, які стосуються правопорушення, а саме: протокол про адміністративне правопорушення, протоколи лабораторно-аналітичних досліджень, висновки експертиз, повідомлення про попередження особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, про час та місце розгляду справи у разі відсутності відповідної відмітки у протоколі про адміністративне правопорушення, засвідченої її підписом, письмові пояснення, повідомлення, копії постанови про накладення адміністративного стягнення, листування з порушником, з органами державної виконавчої служби, суду, внутрішніх справ, документи, які підтверджують сплату штрафу порушником, у разі наявності майнової шкоди - документи про відшкодування шкоди, а також інші документи та матеріали, які мають відношення до згаданої справи.

У справі оформлюється титульний лист, на зворотному боці якого подається опис документів та матеріалів, що є у справі (додаток 5).

4. Постанова по справі про адміністративне правопорушення

4.1. Розглянувши справу про адміністративне правопорушення, посадова особа виносить постанову по справі відповідно до статті 283 КУпАП ([80732-10](#)) (далі - постанова). Постанова оголошується негайно після закінчення розгляду справи.

4.2. Копія постанови у триденний термін вручається або надсилається поштою особі, щодо якої її винесено. Якщо копія постанови вручатиметься особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, особисто, то в постанові вказується дата вручення копії і ставиться підпис правопорушника. У разі якщо копія постанови висилається рекомендованим листом із поштовим повідомленням, про це робиться відповідна відмітка у справі, до якої долучається корінець поштового повідомлення про її отримання.

4.3. Посадова особа, яка розглядала матеріали справи, згідно зі статтею 284 КУпАП ([80732-10](#)) виносить одну з таких постанов:

- про накладення адміністративного стягнення (додаток 6);
- про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24-1 КУпАП ([80731-10](#)) (додаток 7);
- про закриття справи (додаток 4).

4.4. Відповідно до вимог статті 283 КУпАП ([80732-10](#)) та статті 19 Закону України "Про виконавче провадження" ([606-14](#)) постанова повинна містити:

найменування посадової особи (повну назву посади, прізвище, ім'я та по батькові), яка винесла постанову;

дату (число, місяць і рік) розгляду справи та номер постанови;

відомості про особу, щодо якої розглядається справа: прізвище, ім'я та по батькові, дата і місце народження, адреса місця проживання та місце роботи або навчання (назва і адреса установи, організації, підприємства або навчального закладу), посада (для посадових осіб), індивідуальний ідентифікаційний номер особи (у разі наявності);

викладення обставин, установлених при розгляді справи (обставини зазначаються із застосуванням термінології відповідних статей КУпАП ([80731-10](#), [80732-10](#)) законодавчих та нормативно-правових актів, вимоги яких порушені);

зазначення нормативно-правового акта, який передбачає відповідальність за дане адміністративне правопорушення;

прийняте по справі рішення;

порядок виконання постанови;

дату набрання чинності рішенням;

строк пред'явлення виконавчого документа до виконання;

вказівку про порядок і строк її оскарження.

4.5. При накладенні адміністративного стягнення у вигляді штрафу прописом зазначається його сума та реквізити банківської установи.

Постанова за справою містить вказівку про порядок і строк її оскарження, а також відомості про її виконання.

4.6. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення і особи правопорушника, якщо до нього доцільно застосовувати захід громадського впливу, то особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, звільняється від адміністративної відповідальності з передачею матеріалів на розгляд громадської організації або трудового колективу (стаття 21 КУпАП) ([80731-10](#)), у зв'язку з чим виноситься постанова про закриття справи (стаття 284 КУпАП) ([80732-10](#)).

{ Пункт 4.6 розділу 4 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 552 ([z1311-10](#)) від 07.12.2010 }

4.7. Постанова по справі про адміністративне правопорушення підписується посадовою особою, яка розглянула справу, а у разі подання постанови до органу державної виконавчої служби скріплюється печаткою.

{ Пункт 4.7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

4.8. Постанова про накладення адміністративного стягнення підлягає виконанню з моменту її винесення, якщо інше не встановлено Кодексом України про адміністративні правопорушення ([80731-10](#), [80732-10](#)) та іншими законами України (стаття 299 КУпАП).

При оскарженні постанови про накладення адміністративного стягнення або внесенні на неї подання прокурора постанова підлягає виконанню після залишення скарги або подання прокурора без задоволення, за винятком постанов про застосування заходу стягнення у вигляді попередження, а також у випадках накладення штрафу, що стягується на місці вчинення адміністративного правопорушення. { Абзац другий пункту 4.8 глави 4 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Постанова про накладення адміністративного стягнення звертається до виконання органом (посадовою особою), який виніс постанову.

4.9. Не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення. У разі зупинення виконання постанови відповідно до статті 291 КУпАП ([80732-10](#)) перебіг строку давності зупиняється до розгляду скарги або протесту. У разі відстрочки виконання постанови відповідно до статті 301 КУпАП перебіг строку давності зупиняється до закінчення строку відстрочки.

{ Пункт 4.9 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

4.10. Постанову у десятиденний термін з дня винесення може бути оскаржено особою, щодо якої її винесено, або потерпілою особою у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) або в суд, рішення якого є остаточним.

{ Пункт 4.10 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

4.11. При оскарженні постанови по справі про адміністративне правопорушення у вищестоящий орган (вищестоящій посадовій особі) скарга на постанову про накладення адміністративного стягнення (надалі - скарга) подається посадовій особі, яка винесла постанову.

Подана скарга з необхідними матеріалами (копії протоколу, постанови про накладення штрафу, акта обстеження, приписів тощо)

протягом трьох діб надсилається відповідним органом Держекоінспекції України до вищестоящого органу (посадовій особі), правомочному її розглядати (стаття 288 КУпАП ([80732-10](#)).

4.12. Скарга, повинна містити:

прізвище, ім'я, по батькові особи, яка оскаржує постанову за справою;

фактичне місце проживання;

відомості щодо постанови, яка оскаржується (номер, дата винесення, посаду особи, яка наклала стягнення);

мотиви, з яких особа звернулася зі скаргою.

4.13. Скарга повинна бути розглянута посадовою особою вищестоящого органу або його заступником у десятиденний термін з дня її надходження, якщо інше не встановлено законами України.

Відповідно до статті 293 КУпАП ([80732-10](#)) орган Держекоінспекції України (посадова особа) при розгляді скарги або подання прокурора на постанову про адміністративне правопорушення перевіряє законність і обґрунтованість винесеної постанови і приймає одне з таких рішень: 1) залишає постанову без зміни, а скаргу або подання прокурора - без задоволення; 2) скасовує постанову і надсилає справу на новий розгляд; 3) скасовує постанову і закриває справу; 4) змінює захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено. { Абзац другий пункту 4.13 глави 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

4.14. Копія рішення про розгляд скарги (подання прокурора) на постанову про накладення адміністративного стягнення (додаток 9) протягом трьох днів надсилається особі, щодо якої її винесено. Про результати розгляду подання повідомляється прокуророві (направляється копія рішення) в такий самий термін (статті 295 КУпАП ([80732-10](#)).

{ Пункт 4.14 глави 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

4.15. На постанову прокурором може бути внесено подання протягом десяти днів з дня винесення постанови. Подання прокурора на постанову розглядається правомочною особою органу Держекоінспекції України в десятиденний строк з дня надходження подання, якщо інше не встановлено законами України.

Про результати розгляду подання повідомляють прокурора, який вніс подання (додаток 9), а при зміні розміру штрафу або скасуванні постанови - також особу, що притягалася до

адміністративної відповідальності, та у разі потреби відповідний орган державної виконавчої служби.

{ Пункт 4.15 глави 4 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

4.16. Подана скарга або внесене подання прокурора у встановлений законом строк зупиняє виконання постанови про накладення адміністративного стягнення до розгляду скарги або подання прокурора, за винятком постанов про застосування заходів стягнення, передбачених статтями 26, 32 КУпАП ([80731-10](#)), а також у випадках накладання штрафу, що стягується на місці вчинення адміністративного порушення (стаття 291 КУпАП ([80732-10](#)).

{ Пункт 4.16 глави 4 в редакції Наказу Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

4.17. Скасування постанови із закриттям справи про адміністративне правопорушення тягне за собою повернення стягнених грошових сум, оплатно вилучених предметів, а також скасування інших обмежень, пов'язаних з цією постановою. У разі неможливості повернення предмета повертається його вартість.

4.18. Порушник повинен сплатити штраф не пізніше п'ятнадцяти днів з дня вручення йому постанови про накладення штрафу, а в разі оскарження або внесення на неї подання прокурора такої постанови - не пізніше як через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або подання без задоволення.

{ Пункт 4.18 глави 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.201 }

4.19. У разі несплати правопорушником штрафу в строк, зазначений у пункті 4.18 цієї Інструкції, постанова про накладення штрафу надсилається для примусового виконання до органу державної виконавчої служби за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна у порядку, встановленому законом (стаття 308 КУпАП ([80732-10](#)).

4.20. Про примусове стягнення суми штрафу до органів державної виконавчої служби подається оригінал постанови про накладення адміністративного стягнення та відповідна заява (додаток 10).

{ Пункт 4.20 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

4.21. Контроль за виконанням постанови та вирішенням пов'язаних з цим питань здійснюється посадовою особою, що винесла постанову, або посадовою особою, яка відповідає за ведення адміністративного провадження у відповідному органі Держекоінспекції України.

{ Пункт 4.21 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

4.22. У разі коли протокол про адміністративне правопорушення не складається на місці вчинення адміністративного правопорушення, порушникові видається квитанція встановленого зразка, яка є документом суворої фінансової звітності (відповідно до Інструкції щодо застосування і заповнення квитанцій при стягненні штрафів (готівкою) на місці скоєння адміністративних правопорушень в галузі охорони навколишнього природного середовища, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 09.10.1997 N 162 ([z0027-98](#)) і зареєстрованої у Мін'юсті України 21.01.1998 за N 27/2467).

5. Діловодство у справах про адміністративні правопорушення

5.1. Бланки протоколів про адміністративні правопорушення повинні бути надруковані у друкарні, мати єдину наскрізну нумерацію в межах відповідного органу Держекоінспекції України, зареєстровані в бухгалтерії цих органів, видаватися і обліковуватися у відповідному порядку.

Облік виготовлених, виданих та використаних бланків протоколів ведеться особою, яка відповідає за ведення адміністративного провадження в органі Держекоінспекції України.

Контроль за обліком виготовлених, виданих та використаних бланків протоколів здійснюється посадовою особою органу Держекоінспекції України, що призначається відповідним наказом.

Зіпсовані бланки протоколів з відповідними письмовими поясненнями знаходяться у відповідальній особи, що здійснює контроль за їх обліком.

{ Пункт 5.1 глави 5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

5.2. Постанови мають наскрізну нумерацію органу або підрозділу органу Держекоінспекції України, починаючи з першого номера, в межах календарного року. Винесені за результатами розгляду адміністративних справ постанови реєструються в Журналі реєстрації постанов (додаток 8), сторінки якого пронумеровуються, прошнуровуються, скріпляються гербовою печаткою та підписом керівника органу Держекоінспекції України, в якому розглядалися справи. Допускається ведення журналів в окремих структурних підрозділах органу Держекоінспекції України.

Ведення Журналу реєстрації постанов по справах про адміністративні правопорушення здійснюється особою, визначеною керівником органу Держекоінспекції України.

{ Пункт 5.2 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

5.3. Облік постанов також здійснюється посадовою особою органу Держекоінспекції України, яка розглядала справу, шляхом реєстрації їх у Журналі реєстрації постанов по справах про адміністративні правопорушення.

5.4. До Журналу реєстрації постанов по справах про адміністративні правопорушення заносяться: номер та дата винесення постанови; відомості про посадову особу, яка винесла постанову; відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності; номер та дата складання протоколу про адміністративне правопорушення; відомості про особу, яка склала протокол; зміст правопорушення та стаття КУпАП ([80731-10](#), [80732-10](#)) за протоколом; результати розгляду справи; дата вручення копії постанови особисто чи відправлення поштою з повідомленням про вручення; дата оплати штрафу; вид адміністративного стягнення; відмітка про стягнення; номер платіжного документа; примітка.

{ Пункт 5.4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007 }

5.5. Термін зберігання матеріалів про адміністративні правопорушення встановлюється чинним законодавством.

Начальник Державної екологічної інспекції

Г.Пуگا

Додаток 1
до Інструкції з оформлення
органами Держекоінспекції
України матеріалів
про адміністративні
правопорушення
(у редакції наказу
Мінприроди
від 13.01.2010 N 11
([z0150-10](#))

Перший екземпляр

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

(найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____ Факс _____

ПРОТОКОЛ N _____ про адміністративне правопорушення

_____ 20 _____ року _____
(місце складання протоколу)

Я, _____
(повна назва посади, прізвище, ім'я та по батькові
посадової особи, яка склала протокол)

склав цей протокол про те, що гр. (гр-ка) _____

(прізвище, ім'я та по батькові)
дата _____ та місце народження _____

який (яка) проживає за адресою _____

і працює (навчається) на посаді _____

(повна назва місця роботи чи навчання)

із зазначенням поштової адреси)
 сімейний стан _____, кількість утриманців _____,
 заробітна плата _____ грн.,
 ідентифікаційний номер (за наявності) _____,
 здійснив (ла) адміністративне правопорушення, відповідальність за
 яке передбачена ч. __ статті _____, а також статтею(ями)

Кодексу України про адміністративні правопорушення, тим, що
 о ____ год. ____ хв. ____ 20 ____ року

(місце, суть правопорушення)

що є порушенням _____
 (назви закону та інших нормативно-правових актів із
 зазначенням статей та пунктів, вимоги яких порушені)

Унаслідок порушення вимог природоохоронного законодавства
 державі заподіяна шкода _____
 (суть заподіяної шкоди)

Порушником пред'явлені такі документи, що засвідчують його
 особу: _____
 (назва документа, серія, номер, ким і коли виданий)

У порушника виявлені: _____

і вилучені згідно з описом N _____ від _____

(на всі вилучені речі обов'язково видавати опис,
 який підписує складач протоколу)

На місці правопорушення відібрані проби: _____

(час відбору проб, N акта чи протоколу)

Інші відомості, необхідні для вирішення справи: _____

(чи притягувалася раніше особа до адміністративної відповідальності, якщо так, то ким, коли і за що, обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, тощо)

Чи чинив порушник опір (описати докладно): _____

Пояснення порушника та його зауваження до змісту протоколу чи мотиви відмови від його підписання: _____

Розгляд справи про адміністративне правопорушення відбудеться о _____ год. _____ хв. _____ 20__ року в приміщенні _____ (повна назва органу, в якому відбудеться розгляд справи)

за адресою: _____ (повна адреса місця, де відбудеться розгляд справи)

Додатки (якщо вони є): _____

Порушнику роз'яснено права відповідно до статті 268 КУпАП, зокрема: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі; а також про те, що справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а у разі відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи. Особа не несе відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом

(П.І.Б. особи, якій роз'яснено права, та її підпис)

Підписи:

Посадової особи, яка склала протокол:

(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

Особи, яка вчинила адміністративне правопорушення:

(підпис) _____
(прізвище, ініціали)

Свідків (за наявності):

(підпис) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

Відмітка про отримання другого екземпляру протоколу
N _____ про адміністративне правопорушення:

(підпис особи, яка вчинила
адміністративне

(прізвище, ініціали)
правопорушення)

Другий екземпляр

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

(найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____ Факс _____

ПРОТОКОЛ N _____
про адміністративне правопорушення

_____ 20_____ року _____
(місце складання протоколу)

Я, _____
(повна назва посади, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка склала протокол)

склав цей протокол про те, що гр. (гр-ка) _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)
дата _____ та місце народження _____

який (яка) проживає за адресою _____

і працює (навчається) на посаді _____

_____ (повна назва місця роботи чи навчання із зазначенням поштової адреси)

сімейний стан _____, кількість утриманців _____,

заробітна плата _____ грн.,

ідентифікаційний номер (за наявності) _____,

здійснив (ла) адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. __ статті _____, а також статтею(ями)

Кодексу України про адміністративні правопорушення, тим, що о __ год. __ хв. _____ 20__ року _____

_____ (місце, суть правопорушення)

що є порушенням _____
(назви закону та інших нормативно-правових актів із зазначенням статей та пунктів, вимоги яких порушені)

Унаслідок порушення вимог природоохоронного законодавства державі заподіяна шкода _____
(суть заподіяної шкоди)

Порушником пред'явлені такі документи, що засвідчують його особу: _____

(назва документа, серія, номер, ким і коли виданий)

У порушника виявлені: _____

і вилучені згідно з описом N _____ від _____

(на всі вилучені речі обов'язково видавати опис, який підписує складач протоколу)

На місці правопорушення відібрані проби: _____

(час відбору проб, N акта чи протоколу)

Інші відомості, необхідні для вирішення справи: _____

(чи притягувалася раніше особа до адміністративної відповідальності, якщо так, то ким, коли і за що, обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, тощо)

Чи чинив порушник опір (описати докладно): _____

Пояснення порушника та його зауваження до змісту протоколу чи мотиви відмови від його підписання: _____

Розгляд справи про адміністративне правопорушення відбудеться

о _____ год. _____ хв. _____ 20__ року

в приміщенні _____
(повна назва органу, в якому відбудеться розгляд справи)

за адресою: _____
(повна адреса місця, де відбудеться розгляд справи)

Додатки (якщо вони є): _____

Порушнику роз'яснено права відповідно до статті 268 КУпАП, зокрема: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі; а також про те, що справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а у разі відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи. Особа не несе відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

(П.І.Б. особи, якій роз'яснено права, та її підпис)

Підписи:

Посадової особи, яка склала протокол:

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)
Особі, яка вчинила адміністративне правопорушення:

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Свідків (за наявності):

_____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

{ Додаток 1 в редакції Наказів Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007, N 11 ([z0150-10](#)) від 13.01.2010; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

Додаток 2
до Інструкції з оформлення
органами Держекоінспекції
України матеріалів
про адміністративні
правопорушення
(у редакції наказу
Мінприроди
від 13.01.2010 N 11
([z0150-10](#))

Перший екземпляр

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

(найменування органу Держекоінспекції України)

ПРОТОКОЛ
про адміністративне правопорушення

_____ 20__ року

N Г-00000

Місце складання протоколу _____

Я, громадський інспектор з охорони довкілля, _____

(найменування території, прізвище, ім'я та по батькові
громадського інспектора)

керуючись статтями 254-256 Кодексу України про адміністративні
правопорушення, склав цей протокол про те, що гр. (гр-ка) _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

який (яка) народився (лась) _____ року у _____
(місце народження)

проживає за адресою: _____

і працює (навчається) на посаді _____

(посада, повна назва місця роботи чи навчання
із зазначенням поштової адреси)

сімейний стан _____, кількість утриманців _____,
заробітна плата _____ грн., ідентифікаційний номер (за
наявності) _____

здійснив (ла) адміністративне правопорушення, відповідальність за
яке передбачена ч. ___ статті _____, а також статтею(ями)

_____ Кодексу України про адміністративні правопорушення,
тим, що о _____ год . _____ хв. _____ 20__ року

(суть порушення відповідно до вимог законодавчих
та інших нормативно-правових актів)

що є порушенням _____

(назва закону та нормативно-правового акта,
вимоги яких порушені, їх статті)

Порушником пред'явлені такі документи, що засвідчують його

особу: _____,
 (назва _____ документа)
 серія _____ N _____, виданий _____

_____ (дата видачі та назва органу, який видав документ)

У порушника виявлені: _____

Чи чинив порушник опір (описати докладно): _____

Пояснення порушника: _____

Порушнику роз'яснено права відповідно до статті 268 КУпАП, зокрема: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі, а також про те, що справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи. Особа не несе відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

_____ (П.І.Б. особи, якій права роз'яснено, та її підпис)

Підписи:

Громадського інспектора з охорони довкілля, що склав протокол:

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Особи, яка вчинила адміністративне правопорушення:

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Свідків (за наявності):

(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

(місце проживання)

Відмітка про отримання другого екземпляру протоколу N _____ про адміністративне правопорушення:

(підпис особи, яка вчинила адміністративне правопорушення)

(прізвище, ініціали)

Другий екземпляр

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

(найменування органу Держекоінспекції України)

**ПРОТОКОЛ
про адміністративне правопорушення**

_____ 20__ року N Г-00000

Місце складання протоколу _____

Я, громадський інспектор з охорони довкілля, _____

(найменування території, прізвище, ім'я та по батькові особи громадського інспектора)

керуючись статтями 254-256 Кодексу України про адміністративні правопорушення, склав цей протокол про те, що гр. (гр-ка)

(прізвище, ім'я та по батькові)

який (яка) народився (лась) _____ року у _____
(місце народження)

проживає за адресою: _____

і працює (навчається) на посаді _____

(посада, повна назва місця роботи чи навчання
із зазначенням поштової адреси)

сімейний стан _____, кількість утриманців _____,
заробітна плата _____ грн., ідентифікаційний номер (за
наявності) _____

здійснив (ла) адміністративне правопорушення, відповідальність за
яке передбачена ч. __ статті _____, а також статтею(ями)
_____ Кодексу України про адміністративні правопорушення,
тим, що о _____ год. _____ хв. _____ 20__ року

(суть порушення відповідно до вимог законодавчих
та інших нормативно-правових актів)

що є порушенням _____

(назва закону та нормативно-правового акта,
вимоги яких порушені, їх статті)

Порушником пред'явлені такі документи, що засвідчують його
особу: _____

(назва документа)

серія _____, N _____, виданий _____

(дата видачі та назва органу, який видав документ)

У порушника виявлені: _____

Інші відомості, необхідні для вирішення справи: _____

Чи чинив порушник опір (описати докладно): _____

Пояснення порушника: _____

Порушнику роз'яснено права відповідно до статті 268 КУпАП, зокрема: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі, а також про те, що справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи. Особа не несе відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

(П.І.Б. особи, якій права роз'яснено, та її підпис)

Підписи:

Громадського інспектора з охорони довкілля, що склав протокол:

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Особи, яка вчинила адміністративне правопорушення:

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Свідків (за наявності):

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(місце

проживання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (місце

проживання)

{ Додаток 2 в редакції Наказів Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007, N 11 ([z0150-10](#)) від 13.01.2010; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

Додаток 3
до пункту 2.13 Інструкції
з оформлення органами
Держекоінспекції України
матеріалів
про адміністративні
правопорушення

Державна екологічна інспекція України

_____ (найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____

_____ Факс _____

_____ Електронна пошта _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

_____ (поштова адреса особи, яка викликається)

ПОВІДОМЛЕННЯ щодо розгляду справи про адміністративне правопорушення

" ___ " _____ 200__ року

N _____

Відповідно до статей 268, 276 і 278 Кодексу України про адміністративні правопорушення повідомляю, що розгляд справи про адміністративне правопорушення, яке Ви вчинили, відбудеться о _____ год. _____ хв. "_____" _____ 200__ року в приміщенні _____

(повна назва органу, в якому відбудеться розгляд справи)

за адресою: _____

(повна адреса місця, де відбудеться розгляд справи)

При собі Вам необхідно мати паспорт або документ, що засвідчує особу, номер ідентифікаційного коду, а також

_____ (перелік документів, які необхідно мати з собою)

_____ та інші документи, необхідні для розгляду справи.

У разі Вашого нез'явлення (у випадках, визначених статтею 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення), справу буде розглянуто без вашої участі.

_____ (повна назва посади, прізвище, ім'я

та по батькові особи, що викликає)

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

{ Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Додаток 4
до пункту 3.6 Інструкції
з оформлення органами
Держекоінспекції України
матеріалів
про адміністративні
правопорушення

Державна екологічна інспекція України

_____ (найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____
 _____ Факс _____
 _____ Електронна пошта _____

ПОСТАНОВА
про закриття справи

" ___ " _____ 200_ року N _____

Я, _____,
 (посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,
 яка виносить постанову)
 розглянувши протокол про адміністративне правопорушення від
 " ___ " _____ 200_ року N _____, який склав " ___ " _____ 200_ року

_____ (посада,
 _____,
 прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол)

про порушення вимог природоохоронного законодавства, вислухавши осіб, що брали участь у розгляді справи, та дослідивши докази,

ВСТАНОВИВ:

Гр. _____
 (прізвище, ім'я та по батькові

_____ особи, яка притягається до адміністративної відповідальності)
 дата _____ та місце народження _____,
 який (яка) проживає за адресою _____
 (місце проживання особи)

_____ і працює (навчається)
 на посаді _____
 (посада, повна назва місця роботи чи навчання,

_____ поштова _____ адреса _____ цього _____ місця)

вчинив правопорушення, відповідальність за яке передбачена

_____ (назви законів та нормативно-правових актів

_____ та їх статті, що порушені)

тим, що _____
 (короткий виклад обставин та суть правопорушення)

При розгляді справи були встановлені такі обставини, що передбачені пунктом ___ статті 247 Кодексу України про адміністративні правопорушення: _____

Керуючись ч. _____ статті _____ та статтями 242-1, 247, 253, 283, 284 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також _____

(назва та статті інших законів та нормативно-правових актів,

якими _____ керується посадова _____ особа)

ПОСТАНОВИВ:

1. Справу про адміністративне правопорушення, яке вчинив гр.

(прізвище, ім'я та по батькові особи, відносно якої

закрити.

розглядається справа)

2. Згідно зі статтею 265 КУпАП виявлені та вилучені для тимчасового зберігання _____

(вказати за протоколом перелік цінностей,

документів, речей, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом

правопорушення, їх індивідуальні ознаки, а за потреби -

місця та обставини виявлення, рішення, яке прийняте відносно них:

повернути власникові, передати до органів внутрішніх справ тощо)

Постанова може бути оскаржена у десятиденний строк у порядку, що визначений статтями 287-289 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

(повна назва посади особи, яка
винесла постанову, прізвище,
ім'я та по батькові
посадової особи)

(підпис)

Відмітка про доведення постанови до відома особи, відносно якої її винесено:

Копію постанови особа	Копія постанови надіслана
отримала особисто:	рекомендованим листом з повідомленням:
"__"____200__ року	"__"____200__ року N____
_____	_____
(підпис особи)	(повна назва посади, прізвище та
_____	ініціали особи, яка відправила
_____	постанову)

Начальник Держекоінспекції
 { Додаток 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
 екології та природних ресурсів N 299 (z1559-14) від 02.10.2014 }

Г.Пуга

Додаток 5
 до пункту 3.9 Інструкції
 з оформлення органами
 Держекоінспекції України
 матеріалів
 про адміністративні
 правопорушення

Державний Герб України
Державна екологічна інспекція України

 (найменування органу Держекоінспекції України чи його
 структурного підрозділу)

СПРАВА
про адміністративне правопорушення,

скоєне гр. _____
 (прізвище, ім'я та по батькові особи,
 яка скоїла адміністративне правопорушення)

за статтею _____ Кодексу України про адміністративні
 правопорушення

постанова N _____ від "___" _____ 200__ року

Зворотний бік

ОПИС
документів, що знаходяться у справі

N	Найменування документа	Кількіс	Примітка
з/п	ть		
	аркушів		
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

Відомості щодо справи

№ з/п	Дії, вчинені в процесі адміністративного провадження по справі	Дата, номер документа, аркушів	Кількість
	прізвище посадової особи, яка прийняла рішення		

Заповнюється при передачі на зберігання до архіву:
 Всього у справі _____ документів на _____ аркушах.
 Опис документів склав _____
 (посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,

_____ яка розглядала справу)

" ____ " _____ 200 ____ року

_____ (підпис)

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

{ Додаток 5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Додаток 6
 до Інструкції з оформлення
 органами Держекоінспекції
 України матеріалів
 про адміністративні
 правопорушення
 (у редакції наказу
 Мінприроди
 від 13.01.2010 N 11
 (z150-10))

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ

_____ (найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____
 _____ Факс _____
 _____ Електронна пошта _____

ПОСТАНОВА про накладення адміністративного стягнення

"__" _____ 20__ року N _____
 Я, _____,
 (посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,
 яка виносить постанову)
 розглянувши протокол про адміністративне правопорушення від
 "__" _____ 20__ року N _____, який склав
 _____ ім'я
 (посада, _____ прізвище, _____)
 _____,
 та по батькові особи, яка склала протокол)

про порушення вимог природоохоронного законодавства, вислухавши осіб, що брали участь у розгляді справи, та дослідивши докази,

ВСТАНОВИВ:

Гр. (гр-ка) _____,
 (прізвище, ім'я та по батькові особи,
 яка притягається до адміністративної відповідальності)
 ідентифікаційний номер _____,
 дата _____ та місце народження _____,

який (яка) проживає за адресою _____
 (місце проживання особи)

_____ і працює (навчається) на посаді _____,
 _____,
 (посада, повна назва місця роботи
 чи навчання із зазначенням поштової адреси)

вчинив (ла) правопорушення, відповідальність за яке передбачена

_____ актів
 (назви законів та нормативно-правових _____)
 _____ та _____ статті, _____ порушені)

тим, що _____

(короткий виклад обставин та суть правопорушення)
 Керуючись ч. _____ статті _____ та статтями 242-1, 283, 284
 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також

_____,
 (статті інших законів та нормативно-правових актів,
 якими керується посадова особа)

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати гр. (гр-ку) _____
 (посада, прізвище, ім'я та по батькові)
 винним (ою) у вчиненні адміністративного правопорушення,
 відповідальність за яке передбачена ч. __ статті __ Кодексу
 України про адміністративні правопорушення, та накладити на нього
 (неї) адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі

 (цифрами та словами)

2. Згідно зі статтею 265 КУпАП вилучені для тимчасового
 зберігання _____
 (вказати перелік цінностей, документів, речей, що є знаряддям

_____ або безпосереднім об'єктом правопорушення, їх індивідуальні

_____ ознаки, а за потреби - місця та обставини виявлення, рішення,

_____ яке прийняте щодо них: повернути власникові, передати
 до органів внутрішніх справ тощо)

3. Роз'яснити гр. (гр-ці) _____, що
 (посада, прізвище, ім'я та по батькові)
 згідно зі статтею 307 КУпАП штраф ним (нею) має бути сплачений не
 пізніше ніж через п'ятнадцять днів з дня вручення йому (їй)
 постанови про накладення адміністративного стягнення, а в разі
 оскарження або опротестування такої постанови - не пізніше ніж
 через п'ятнадцять днів з дня повідомлення про залишення скарги або
 протесту без задоволення.

У разі несплати штрафу в установленій законом строк постанова
 про накладення адміністративного стягнення буде надіслана для
 примусового виконання до органу державної виконавчої служби за
 місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його
 майна. Штраф повинен бути внесений через установу банку України
 на:

_____;
 (реквізити установи банку, на які необхідно
 сплатити вказану суму)

4. З урахуванням частини другої статті 308 КУпАП у разі несплати

_____ (прізвище, ініціали)
 штрафу у строк, установлений частиною першою статті 307 КУпАП,
 при примусовому виконанні цієї постанови органами державної
 виконавчої служби з правопорушника стягнути у примусовому порядку

подвійний розмір штрафу в розмірі _____.
 (цифрами та словами)

Копію платіжного документа подати (надіслати) до

_____ (найменування та адреса відповідного органу)

Держекоінспекції України, що виніс постанову про адміністративне
 правопорушення)

Постанову по справі про адміністративне правопорушення може
 бути оскаржено протягом десяти днів з дня її винесення у порядку,
 визначеному статтями 287-289 Кодексу України про адміністративні
 правопорушення, до _____

(указати орган Держекоінспекції України і його
 адресу або посадову особу вищого рівня)

або до суду.

Дата набрання чинності "___" _____ 20___ року.

Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання до
 "___" _____ 20___ року (протягом трьох місяців з дня її
 винесення).

_____ (підпис)
 (повна назва посади, прізвище, ініціали, батькові особи,
 ім'я, та по батькові особи,
 яка винесла постанову)

М.П.

Відмітка про доведення постанови до відома особи, щодо якої її винесено:

Копію постанови особа отримала під розписку особисто:	Копія постанови надіслана рекомендованим листом з повідомленням: "___" _____ 20__ року "___" _____ 20__ року	N _____
(підпис особи)	(посада, прізвище та ініціали особи, яка відправила постанову)	

{ Додаток 6 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 11 ([з0150-10](#)) від 13.01.2010; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 552 ([з1311-10](#)) від 07.12.2010; Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([з1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

Додаток 7
до пункту 4.3 Інструкції
з оформлення органами
Держекоінспекції України
матеріалів
про адміністративні
правопорушення

Державна екологічна інспекція України

(найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____
_____ Факс _____
_____ Електронна пошта _____

ПОСТАНОВА
про застосування заходів впливу,
передбачених статтею 24-1 КУпАП

" ___ " _____ 200__ року N _____

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові особи,

_____ яка _____ виносить _____ постанову)

розглянувши протокол про адміністративне правопорушення від
" ___ " _____ 200__ року N ____, який склав " ___ " _____ 200__ року

_____ (посада,

_____ прізвище, ім'я та по батькові особи, яка склала протокол)
про порушення вимог природоохоронного законодавства, вислухавши
осіб, що брали участь у розгляді справи, та дослідивши докази,

ВСТАНОВИВ:

Неповнолітній(ня)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові неповнолітньої особи)

дата _____ та місце народження _____,

який (яка) проживає за адресою: _____

_____ (місце проживання особи)

_____ вчинив(ла) правопорушення, відповідальність за яке передбачена

_____ (назви законів та нормативно-правових актів

_____ та їх статті, що порушені)

тим, що _____

(викладається суть правопорушення відповідно до протоколу про

_____ адміністративне правопорушення, а також обставини,

_____ встановлені при розгляді справи)

У результаті чого порушенням заподіяно шкоду на суму

_____ грн., що розрахована за: _____

_____ (назва методик та інших

_____ нормативних актів, відповідно до яких виконано розрахунок збитків)

За згадане правопорушення відповідальність передбачена ч.____ статті____ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Керуючись ч.____ статті____ та статтями 24, 24-1, 242-1, 283, 284 Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також

_____ (назва та статті інших законів та нормативно-правових актів,

_____ якими керується посадова _____ особа)

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати неповнолітнього (неповнолітню) _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

винним (винною) у вчиненні адміністративного правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч.____ статтею _____ Кодексу України про адміністративні правопорушення та застосувати до нього (неї) такий захід впливу: _____

(вид впливу відповідно

_____ до статті 24-1 КУпАП)

2. Вилучені у неповнолітнього для тимчасового зберігання

згідно зі статтею 265 КУпАП _____

(вказати за протоколом перелік цінностей,

_____ документів, речей, що являються знаряддям або безпосереднім

_____ об'єктом правопорушення, їх індивідуальні ознаки, а за потреби -

_____ місця та обставини виявлення, рішення, яке прийняте відносно них:

_____ повернути власникові, передати до органів внутрішніх справ тощо)

3. Питання про відшкодування майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, вирішити у судовому порядку згідно з законом.

Постанову по справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржено протягом десяти днів з дня її винесення до вищестоящого органу (вищестоящій посадовій особі) або в районний _____ (міський) _____ суд.

_____ (повна назва посади, яка винесла

_____ (підпис)

постанову, та по батькові посадової особи) імя

Відмітка про доведення постанови до відома особи, щодо якої її винесено:

Копію постанови особа	Копія постанови надіслана
отримав(ла) особисто:	рекомендованим листом з повідомленням:
"___"___200__ року	"___"___200__ року N___
_____	_____
(підпис особи)	(повна назва посади, прізвище та
_____	ініціали особи, яка відправила
_____	постанову)
_____	_____

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

{ Додаток 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Додаток 8
 до пункту 5.2 Інструкції
 з оформлення органами
 Держекоінспекції України
 матеріалів
 про адміністративні
 правопорушення

Державна екологічна інспекція України

 (найменування органу Держекоінспекції України)

ЖУРНАЛ реєстрації постанов по справах про адміністративні правопорушення,

винесених _____
 (найменування органу Держекоінспекції України)

N _____

Розпочатий _____ 200__ року

Закінчений _____ 200__ року

(зворотний бік)

Зразок _____ журналу

Ліва сторінка журналу

N та дата	Посада,	Відомості	Номер та	Посада,	Суть
винесення	прізвище,	про особу,	дата	прізвище,	порушення за
постанови	ім'я та	яка притя-	складання	ім'я та	протоколом та
	по	гається до	протоколу	по	посилення на
батькові	відпові-	про	батькові	нормативно-	
особи,	дальності	адміні-	особи,	правовий	
яка		стративне	яка	акт	
винесла		право-	склала		
постанову		порушення	протокол		

-----+-----+-----+-----+-----+-----

1	2	3	4	5	6

-----+-----+-----+-----+-----+-----

Права сторінка журналу

Результат	Результати	Направлено	Накладені	Відмітки			
розгляду	оскарження	для	адміністративні	про стягнення			
справи	(опротестування)	примусового	стягнення				
(розмір	постанови	стягнення					
штрафу),	(заповнюється за)	-----+-----+-----+-----					
санкції	наявності		поперед-	штраф,	майнова	штрафу,	майнової
або	такого)		ження	(грн.)	шкода,	(грн.),	шкоди,
відмітки				(грн.)	реквізити	(грн.),	
про					платіжного	реквізити	

закриття								документа	платіжного
справи								документа	
-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----									
7	8	9	10	11	12	13	14	15	
-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----+-----									

Керівник органу Держекоінспекції України _____

(*прізвище та ініціали*)

(*підпис*)

Примітка. Журнал пронумеровується, прошнуровується та скріплюється гербовою печаткою.

{ Додаток 8 в редакції Наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 488 ([z1154-07](#)) від 20.09.2007; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

Додаток 9
до пункту 4.14 Інструкції
з оформлення органами
Держекоінспекції України
матеріалів
про адміністративні
правопорушення

Державна екологічна інспекція України

_____ (найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____

Факс _____

Електронна пошта _____

РІШЕННЯ
за скаргою (протестом прокурора) на постанову

**(потрібне підкреслити)
про адміністративне правопорушення**

" ____ " _____ 200__ року N _____

Я, _____,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи,

_____ ,
яка розглядала скаргу)

розглянувши скаргу від " ____ " _____ 200__ року гр. _____

_____ ,
(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подала скаргу)

який (яка) проживає за адресою _____

_____ ,
(місце проживання особи)

_____ ,
протест прокурора _____

_____ ,
(прізвище, ім'я, по батькові прокурора,

_____ ,
яким опротестовано постанову, найменування органу прокуратури)
на постанову _____

_____ ,
(найменування органу Держекоінспекції України, що виніс

_____ ,
постанову про адміністративне правопорушення,

_____ ,
та посада, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи,

_____ ,
яка винесла постанову)

_____ ,
про накладення адміністративного стягнення від " ____ " _____
200__ року N _____ та наявні матеріали цієї справи,

ВСТАНОВИВ:

_____ ,
(суть скарги та суть справи про адміністративне правопорушення)

_____ ,
Керуючись ч. ____ статті ____ і статтями 287 - 289, 293, 295
Кодексу України про адміністративні правопорушення,

ВИРІШИВ:

1.

(прийняте рішення відповідно до статті 293 КУпАП):

(залишив постанову без змін, а скаргу або протест без задоволення,

скасував постанову і надіслав справу на новий розгляд, скасував

постанову і закриття справу, зменшив суму штрафу)

2. Надіслати копії цього рішення в триденний термін: _____

(прізвище, ім'я та по батькові особи, яка подала скаргу,

чи прокурора, який опротестував постанову,

найменування органу прокуратури)

та

(найменування органу Держекоінспекції України, який виніс

постанову про адміністративне правопорушення)

(повна назва посади особи, яка

прийняла

прізвище,

ім'я

та

по

посадової

(підпис)

рішення,

батькові

особи)

М.П.

Начальник Держекоінспекції

Г.Пуга

{ Додаток 9 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
 екології та природних ресурсів N 299 ([з1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Додаток 10
до пункту 4.20 Інструкції
з оформлення органами
Держекоінспекції України
матеріалів
про адміністративні
правопорушення

Державна екологічна інспекція України

_____ (найменування органу Держекоінспекції України)

Місцезнаходження _____ Телефон _____
 _____ Факс _____
 _____ Електронна пошта _____

"__" _____ 200__ року N _____ органу державної виконавчої
 служби _____ області,
 (найменування _____)

Щодо примусового виконання _____
 постанови про стягнення _____ міста, району, повна адреса)
 штрафу _____
 Постановою _____
 (прізвище, ім'я, по батькові посадової особи органу

 Держекоінспекції України, якою накладено стягнення)

про накладення адміністративного стягнення від "__" _____
 200__ року N _____ на гр. _____,
 (прізвище, ім'я, по батькові)

який працює _____,
 (найменування підприємства, установи, організації,

 іншої юридичної особи)
 проживає _____
 (повна адреса місця проживання, роботи
 _____,
 або місце знаходження майна)

за порушення вимог природоохоронного законодавства накладено штраф
 на суму _____

(сума штрафу словами в грн.)
У встановлений законодавством строк _____

(строк, до якого штраф мав бути сплачений)
штраф добровільно не сплачено, постанова про накладення адміністративного стягнення в установленому порядку не оскаржена (не опротестована прокурором).

На підставі викладеного та керуючись статтею 308 Кодексу України про адміністративні правопорушення та статтею 3 Закону України "Про виконавче провадження", прошу примусово стягнути з гр. _____

(прізвище, ім'я та по батькові)
штраф у сумі _____
(сума штрафу словами в грн.)

і перерахувати його на поточний рахунок до Державного бюджету України.

Постанову з відміткою про виконання прошу відповідно до статті 310 Кодексу України про адміністративні правопорушення повернути _____

(найменування органу Держекоінспекції України та його поштова адреса)

Додаток: постанова про накладення адміністративного стягнення від "___" _____ 200__ року N _____ на _____ аркушах.

Підпис
Керівника _____ органу
Держекоінспекції України _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Начальник Держекоінспекції Г.Пуга

{ Додаток 10 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства екології та природних ресурсів N 299 ([z1559-14](#)) від 02.10.2014 }

Додаток В

Види порушень природоохоронного законодавства та види стягнень, які передбачені КУпАП за ці правопорушення [12]

Вид порушення	Стаття КУпАП	Вид стягнення (розмір штрафу)
Самовільне користування надрами, укладення угод, які в прямій чи прихованій формі порушують право власності на надра	Ст.47	Штраф: на громадян 170-510грн. на посадових осіб 510-1700грн.
Самовільне захоплення водних об'єктів або самовільне водокористування, переуступка права водокористування, а також укладення інших угод, які в прямій чи прихованій формі порушують право державної власності на води	Ст.48	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
Самовільна переуступка права лісокористування, а також укладення інших угод, які в прямій чи прихованій формі порушують право державної власності на ліси	Ст.49	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
Самовільна переуступка права користування об'єктами тваринного світу, а також укладення інших угод, які в прямій чи прихованій формі порушують право державної власності на тваринний світ	Ст.50	Попередження або штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
Псування сільськогосподарських та інших земель, забруднення їх хімічними і радіоактивними речовинами, нафтою та нафтопродуктами, неочищеними стічними водами, виробничими та іншими відходами, а так само невжиття заходів по боротьбі з бур'янами	Ст.52	Штраф: на громадян 340-1360грн. на посадових осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності 850-1700грн.
Використання земель не за цільовим призначенням, невиконання природоохоронного	Ст.53	Штраф: на громадян 85-425грн. на посадових осіб 255-510грн.

режиму використання земель, розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, які негативно впливають на стан земель, неправильна експлуатація, знищення або пошкодження протиерозійних гідротехнічних споруд, захисних лісонасаджень		
Самовільне зайняття земельної ділянки	Ст.53 ¹	Штраф: на громадян 170-850грн. на посадових осіб 340-1700грн.
Перекручення даних державного земельного кадастру, а також приховування інформації про стан земель, розміри, кількість земельних ділянок, наявність земель запасу або резервного фонду	Ст.53 ²	Штраф: на посадових осіб 85-340грн.
Зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок без спеціального дозволу, а також невиконання умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту	Ст.53 ³	Штраф: на громадян 170-340грн. на посадових осіб 340-850грн.
Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель	Ст.53 ⁴	Штраф: на громадян 510-1190грн. на посадових осіб 510-1700грн.
Порушення строків повернення тимчасово зайнятих земель або невиконання обов'язків щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням	ч.1 Ст.54	Штраф: на громадян 170-340грн. на посадових осіб 255-510грн.
Непроведення рекультивациі порушених земель	ч.2 Ст.54	Штраф: на громадян 85-170грн. на посадових осіб 170-510грн.
Відхилення від затверджених в установленому порядку проєктів землеустрою	Ст.55	Штраф: на громадян 85-340грн. на посадових осіб 255-510грн.
Самовільна забудова площ залягання корисних копалин, невиконання правил охорони надр і вимог щодо охорони довкілля,	ч.1 Ст.57	Штраф: на громадян 1700-3400грн. на посадових осіб 3400-5100грн.

будівель і споруд від шкідливого впливу робіт, зв'язаних з користуванням надрами, знищення або пошкодження спостережних режимних свердловин на підземні води, а також маркшейдерських і геодезичних знаків		
Вибіркова відробка багатих ділянок родовищ, яка призводить до необґрунтованих втрат балансових запасів корисних копалин, наднормативні втрати і наднормативне розубожування корисних копалин при видобуванні, псування родовищ корисних копалин та інші порушення вимог раціонального використання їх запасів	ч.2 Ст.57	Штраф: на посадових осіб 1700-3400грн.
Втрата маркшейдерської документації, невиконання вимог щодо приведення гірничих виробок і бурових свердловин, які ліквідуються або консервуються, в стан, що забезпечує безпеку населення, а також вимог щодо збереження родовищ, гірничих виробок і бурових свердловин на час консервації	ч.3 Ст.57	Штраф: на посадових осіб 1700-5100грн.
Порушення особливих умов спеціального дозволу на користування надрами, якщо це не пов'язано з отриманням доходу у великих розмірах (сума доходу у триста і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян).	ч.4 Ст.57	Штраф: на посадових осіб 5100-10200грн.
Порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр, яке може призвести чи призвело до недостовірної оцінки розвіданих запасів корисних копалин або	Ст.58	Штраф: на посадових осіб 510-1700грн.

умов для будівництва та експлуатації підприємств по видобуванню корисних копалин, а також підземних споруд, не зв'язаних з видобуванням корисних копалин, втрата геологічної документації, дублікатів проб корисних копалин і керна, необхідних при дальшому геологічному вивченні надр і розробці родовищ		
Забруднення і засмічення вод, порушення водоохоронного режиму на водозборах, яке спричиняє їх забруднення, водну ерозію ґрунтів та інші шкідливі явища	ч.1 Ст.59	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
Введення в експлуатацію підприємств, комунальних та інших об'єктів без споруд і пристроїв, що запобігають забрудненню і засміченню вод або їх шкідливому діянню	ч.2 Ст.59	Штраф: на посадових осіб 51-136грн.
Забруднення і засмічення територіальних і внутрішніх морських вод внаслідок скидів із суден, здійснених без дозволу спеціально уповноважених на те державних органів або з порушенням встановлених правил	ч.1 Ст.59 ¹	Штраф: на посадових осіб 595-1190грн.
Проведення навантажувальних та розвантажувальних робіт, що можуть призвести до забруднення територіальних і внутрішніх морських вод, без дозволу органів державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища, якщо одержання такого дозволу передбачено законодавством України	ч.2 Ст.59 ¹	Штраф: на посадових осіб 340-680грн.
Неповідомлення адміністрації найближчого порту України про проведене внаслідок крайньої	ч.3 Ст.59 ¹	Штраф: на посадових осіб судна або іншого плавучого засобу 680-

<p>необхідності без належного на те дозволу скидання у море шкідливих речовин з судна або іншого плавучого засобу, повітряного судна, платформи чи іншої штучно спорудженої у морі конструкції, а у випадках скидання з метою поховання - і органу, який видає дозволу та таке скидання, одразу після здійснення або в ході здійснення такого скидання</p>		1190 грн.
<p>Забір води з порушенням планів водокористування, самовільне проведення гідротехнічних робіт, безгосподарне використання води (добутої або відведеної з водних об'єктів), порушення правил ведення первинного обліку кількості вод, що забираються з водних об'єктів і скидаються до них, та визначення якості вод, що скидаються</p>	Ст.60	Штраф: на посадових осіб 85-136грн.
<p>Пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв</p>	ч.1 Ст.61	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
<p>Порушення правил експлуатації водогосподарських споруд і пристроїв</p>	ч.2 Ст.61	Штраф: на посадових осіб 85-136грн.
<p>Невиконання капітаном або іншими особами командного складу судна чи іншого плавучого засобу передбачених чинним законодавством обов'язків по реєстрації в суднових документах операцій з речовинами, шкідливими для здоров'я людей або для живих ресурсів моря, чи сумішами, які містять такі речовини понад установлені норми, внесення зазначеними особами до суднових документів неправильних записів про ці операції або незаконне</p>	Ст.62	Штраф: 85-136грн.

відмовлення пред'явити такі документи відповідним посадовим особам		
Використання ділянок земель державного лісового фонду для розкорчовування, спорудження будівель, переробки деревини, влаштування складів і т. ін. без належного дозволу на використання цих ділянок	Ст.63	Штраф: на громадян 51-170грн. на посадових осіб 153-306грн.
Порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини та заготівлі живиці	Ст.64	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 85-136грн.
Незаконна порубка і пошкодження дерев і чагарників; знищення або пошкодження лісових культур, сіянців або саджанців у лісових розсадниках і на плантаціях, а також молодняка природного походження і самосіву на площах, призначених під лісовідновлення	Ст.65	Штраф: на громадян 85-170грн. на посадових осіб 119-340грн.
Знищення або пошкодження позахисних лісових смуг, захисних лісових насаджень вздовж берегів річок, каналів, навколо водних об'єктів, гідротехнічних споруд, на смугах відводу автомобільних доріг, залізниць та інших захисних лісових насаджень	Ст.65 ¹	Штраф: на громадян 51-170грн. на посадових осіб 119-340грн.
Знищення або пошкодження підросту в лісах	Ст.66	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Здійснення лісових користувань не у відповідності з метою або вимогами, передбаченими в лісорубному квитку (ордері) або лісовому квитку	Ст.67	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Порушення правил та інструкцій по відновленню, поліпшенню стану і породного складу лісів, підвищенню їх продуктивності, а	Ст.68	Штраф: на посадових осіб 51-136грн.

також по використанню ресурсів спілої деревини		
Пошкодження сінокосів і пасовищних угідь на землях державного лісового фонду	Ст.69	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Самовільне сінокосіння і пасіння худоби в лісах і на землях державного лісового фонду, не вкритих лісом, самовільне збирання дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід і т. ін. на ділянках, де це заборонено або допускається тільки за лісовими квитками	ч.1 Ст.70	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Збирання дикорослих плодів, горіхів, ягід і т. ін. з порушенням установлених строків їх збирання	ч.2 Ст.70	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, цехів, агрегатів, транспортних шляхів, магістральних трубопроводів, комунальних та інших об'єктів, не забезпечених обладнанням, що запобігає шкідливому впливу на стан і відтворення лісів	Ст.71	Штраф: на посадових осіб 51-119грн.
Пошкодження лісу стічними водами, хімічними речовинами, нафтою і нафтопродуктами, промисловими і комунально-побутовими викидами, відходами і покидьками, що спричиняє його усихання чи захворювання	Ст.72	Штраф: на громадян 170-510грн. на посадових осіб 510-850грн.
Засмічення лісів відходами	Ст.73	Штраф: на громадян 85-170грн. на посадових осіб 170-340грн.
Знищення або пошкодження лісоосушувальних каналів, дренажних систем і шляхів на землях державного лісового фонду	Ст.74	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.
Знищення корисної для лісу фауни	Ст.76	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-119грн.

Порушення вимог пожежної безпеки в лісах	ч.1 ст.77	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 51-170грн.
Знищення або пошкодження лісу внаслідок необережного поводження з вогнем, а також порушення вимог пожежної безпеки в лісах, що призвело до виникнення лісової пожежі або поширення її на значній площі	ч.2 ст.77	Штраф: на громадян 51-170грн. на посадових осіб 119-204грн.
Випалювання стерні, луків, пасовищ, ділянок із степовою, водно-болотною та іншою природною рослинністю, рослинності або її залишків та опалого листя на землях сільськогосподарського призначення, у смугах відводу автомобільних доріг і залізниць, у парках, інших зелених насадженнях та газонів у населених пунктах без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища або з порушенням умов такого дозволу, а так само невжиття особою, яка одержала дозвіл на випалювання зазначеної рослинності або її залишків та опалого листя, заходів щодо своєчасного їх гасіння	ч.1 ст.77 ¹	Штраф: на громадян 170-340грн. на посадових осіб 850-1190грн.
Ті самі дії, вчинені в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	ч.2 ст.77 ¹	Штраф: на громадян 340-680грн. на посадових осіб 1190-1700грн.
Викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади або недодержання вимог, передбачених наданим дозволом, інші порушення порядку здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря або	ч.1 Ст.78	Штраф: на посадових осіб 85-136грн.

перевищення технологічних нормативів допустимого викиду забруднюючих речовин та нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел під час експлуатації технологічного устаткування, споруд і об'єктів		
Перевищення гранично допустимих рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на атмосферне повітря або вплив фізичних та біологічних факторів на атмосферне повітря без дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у випадках, коли необхідність одержання такого дозволу передбачена законодавством	ч.2 Ст.78	Штраф: на посадових осіб 85-119грн.
Порушення порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ у господарських цілях	Ст.78 ¹	Штраф: 85-119грн.
Введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, споруд та інших об'єктів, які не відповідають вимогам щодо охорони атмосферного повітря	ч.1 Ст.79	Штраф: на посадових осіб 85-136грн.
Порушення правил експлуатації, а також невикористання встановлених споруд, устаткування, апаратури для очищення і контролю викидів в атмосферу	ч.2 Ст.79	Штраф: на посадових осіб 85-136грн.
Випуск в експлуатацію автомобілів, літаків, суден та інших пересувних засобів і установок, у яких вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах, а також рівень впливу фізичних факторів, здійснюваного, утворюваного ними під час роботи,	Ст.80	Штраф: на посадових осіб, громадян - суб'єктів господарської діяльності 1360-1700грн.

перевищують установлені нормативи		
Експлуатація громадянами автотранспортних та інших пересувних засобів і установок, у яких вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах, а також рівень впливу фізичних факторів, здійснюваного, утвореного ними під час роботи, перевищують установлені нормативи	Ст.81	Штраф: 510-850грн.
Порушення вимог щодо поводження з відходами під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення або захоронення	Ст.82	Штраф: на громадян 340-1360грн. на посадових осіб 850-1700грн.
Порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами або неподання чи подання звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів з порушенням встановлених строків, а так само порядку подання такої звітності	Ст.82 ¹	Штраф: на посадових осіб 51-85грн.
Виробництво продукції (крім дослідних зразків) з відходів чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, погодженої в установленому порядку	Ст.82 ²	Штраф: на посадових осіб 51-255грн.
Приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і зверненнями громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скиди та відповідні наслідки	Ст.82 ³	Штраф: на посадових осіб 51-85грн.

Змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у галузі охорони навколишнього природного середовища	Ст.82 ⁴	Штраф: на посадових осіб 34-85грн.
Передача відходів з порушенням установлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствам чи організаціям, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій	Ст.82 ⁵	Штраф: на громадян 17-51грн. на посадових осіб 34-85грн.
Порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв з оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи захоронення промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламосховищ, золівідвалів тощо)	Ст.82 ⁶	Штраф: на посадових осіб 34-85грн.
Порушення порядку обліку придбання та експлуатації хімічних джерел струму або порядку обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію	ч.1 Ст.82 ⁷	Штраф: на посадових осіб 51-85грн.
Ненадання в установленому порядку інформації або надання неправдивої інформації щодо обсягів придбання та експлуатації нових хімічних джерел струму, обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх на утилізацію	ч.2 Ст.82 ⁷	Штраф: на посадових осіб 85-170грн.
Непередача в установленому порядку відпрацьованих небезпечних хімічних джерел	ч.3 Ст.82 ⁷	Штраф: на посадових осіб 85-170грн.

струму ємністю 7 А/год та більше на утилізацію підприємствам, що здійснюють діяльність із заготівлі та утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму		
Порушення правил застосування, зберігання, транспортування, знешкодження, ліквідації та захоронення пестицидів і агрохімікатів, токсичних хімічних речовин та інших препаратів	Ст.83	Штраф: на громадян 51-119грн. на посадових осіб 119-170грн.
Порушення правил полювання (полювання без належного на те дозволу, в заборонених місцях, у заборонений час, забороненими знаряддями або способами, на заборонених для добування тварин, допускання собак у мисливські угіддя без нагляду, полювання з порушенням встановленого для певної території (регіону, мисливського господарства, обходу тощо) порядку здійснення полювання), яке не мало наслідком добування, знищення або поранення тварин, а також транспортування або перенесення добутих тварин чи їх частин без відмітки цього факту в контрольній картці обліку добутої дичини і порушень правил полювання та в дозволі на їх добування	ч.1 ст.85	Попередження або штраф: на громадян 102-1020грн. на посадових осіб 510-1530грн.
Порушення правил рибальства	ч.3 Ст.85	Попередження або штраф: на громадян 34-170грн. на посадових осіб 170-510грн.
Експлуатація на водних об'єктах водозабірних споруд, не забезпечених рибозахисним обладнанням, якщо його наявність передбачена відповідними нормативами, або з неефективно працюючим рибозахисним	Ст.86 ¹	Штраф: на громадян 17-102грн. на посадових осіб 85-136грн.

обладнанням		
Порушення вимог щодо охорони середовища перебування і шляхів міграції, переселення, акліматизації та схрещування диких тварин	ч.1Ст.87	Штраф: на громадян 51-85грн. на посадових осіб 85-119грн.
Невжиття заходів щодо запобігання загибелі диких тварин, погіршенню середовища їх перебування та умов міграції або добування диких тварин, які зазнають лиха,	ч.2Ст.87	Штраф: 85-119грн.
Жорстоке поводження з тваринами, їх мордування або вчинення інших дій, що призвели до їх мучення, каліцтва чи загибелі	Ст.89	Штраф: 153-340грн.
Невиконання правил і норм у процесі створення нових штамів мікроорганізмів, біологічно активних речовин та інших продуктів біотехнологій	ч.1Ст.90 ¹	Штраф: на громадян 85-136грн. на посадових осіб 119-170грн.
Невиконання правил і норм екологічної безпеки у процесі виробництва, зберігання, транспортування, використання, знешкодження, ліквідації, захоронення мікроорганізмів, біологічно активних речовин та інших продуктів біотехнологій	ч.2Ст.90 ¹	Штраф: на громадян 85-136грн. на посадових осіб 119-170грн.
Здійснення в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон, а також територій, зарезервованих для наступного заповідання, забороненої господарської та іншої діяльності, порушення інших вимог режиму цих територій та об'єктів, самовільна зміна їх меж, невжиття заходів для попередження і ліквідації негативних наслідків аварій або іншого шкідливого впливу на території та об'єкти природно-	Ст.91	Штраф: <u>на громадян 153-408грн.</u> з конфіскацією знарядь і засобів вчинення правопорушення та незаконно добутих природних ресурсів чи без такої; <u>на посадових осіб 255-510грн.</u> з конфіскацією знарядь і засобів вчинення правопорушення та незаконно добутих природних ресурсів.

заповідного фонду		
Впровадження відкриттів, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, раціоналізаторських пропозицій, нової техніки, технологій і систем, речовин і матеріалів, що не відповідають встановленим нормативам екологічної безпеки та іншим вимогам щодо охорони довкілля	Ст.91 ¹	Штраф: на громадян 51-85грн. на посадових осіб 68-119грн.
Перевищення затверджених лімітів та нормативів використання природних ресурсів	Ст.91 ²	Штраф: на громадян 51-306грн. на посадових осіб 153-510грн.
Приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів	Ст.91 ³	Штраф: на посадових осіб 34-85грн.
Відмова від надання чи несвоєчасне надання за запитами повної та достовірної екологічної інформації, передбаченої законодавством	Ст.91 ⁴	Штраф: на посадових осіб 51-170грн.
Порушення посадовими особами підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності правил і норм ядерної та радіаційної безпеки	ч.1 Ст.95	Штраф 170-1700грн.
Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення,	ч.2 Ст.95	Штраф 1700-3400грн.
Знищення або пошкодження зелених насаджень, окремих дерев, чагарників, газонів, квітників та інших об'єктів озеленення в населених пунктах, невжиття заходів для їх охорони, а також самовільне перенесення в інші місця під час забудови окремих ділянок, зайнятих об'єктами озеленення	Ст.153	Штраф: на громадян 170-510грн. на посадових осіб або фізичних осіб - підприємців 510-850грн.
Введення в обіг (випуск на ринок України, в тому числі з ремонту) або реалізація продукції, яка не	Ст.167	Штраф: на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно

<p>відповідає вимогам стандартів, сертифікатів відповідності, норм, правил і зразків (еталонів) щодо безпечності, якості, комплектності та упаковки (за винятком випадків, передбачених законодавством України),</p>		<p>від форми власності, громадян - власників підприємств чи уповноважених ними осіб 340-1700грн.</p>
<p>Невиконання законних розпоряджень чи приписів, інших законних вимог посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, радіаційної безпеки або охорону природних ресурсів, ненадання їм необхідної інформації або надання неправдивої інформації, вчинення інших перешкод для виконання покладених на них обов'язків</p>	<p>Ст.188⁵</p>	<p>Штраф: на громадян 153-255грн. на посадових осіб 255-765грн.</p>

Навчальне видання

І.Д. Лоєва

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Підп. до друку 20.02.08
Умови друк. арк. 6.7

Формат 60x84/16
Тираж 300

Папір. офс.
Зам №
